

DISSERTATIO INAUGURALIS 4.
SISTENS
CASUS POTIORES
EXTINCTÆ EXPECTATIVÆ
CUMPRIMIS
IN
FEUDA IMPERII R. G.
IMMEDIATA MAJORA CONCESSÆ.

HANC
DIVINA ANNUENTE GRATIA
AUCTORITATE ILLUSTRIS JCTORUM ORDINIS
NEC NON
SUPERIORUM APPROBATIONE
P R Æ S I D E
VIRO EXCELLENTISSIMO, CONSULTISSIMO
ATQUE AMPLISSIMO,
DN. JOH. JACOBO *Selffrich*/
J. U. Doct. atque Professore Juris Publici & Feudalis
Ordinario longè Celeberrimo,
Sereniss. Würtemb. Domus Consiliario,
Patrono atque Præceptore ad aras piè colendo;
PRO LICENTIA

Summos utriusque Juris honores rite consequendi,
publico Eruditorum Examini submittit
CHRISTIAN FERDINAND HARPPRECHT,
Supr. Dicast. Würt. Advocatus.
Ad Diem Julii, A. MDCCXLI.

TUBINGÆ, Ære PFLICKIANO & BAUHOFIANO.

DISSECTATIO IN ANATOMIA

2125

CASUS POTIORIS

EXTINCTÆ EXPERIMENTA

CUMPRIMIS

FEUDA IMPERIALE

SEPTORIUM APPROPRIATUM

9 2 2 2 2 2 2

ON. JOH. JACOBO

Persono alius receptore ad huc die

PRO LICENTIA

Summas numeros huius homines et confidit

publ. & printed by J. W. Smith, printer, 100 N. 3rd St., St. Louis, Mo.

CHRISTIAN FERDINAND HARRPOT

Supr. Dist. Wm. Adcock

Ad D^{no}. Julii . A. MDCCLXV.

Conspectus hujus Dissertationis.

- §. 1. Definitio expectativæ feudalis ejusque explicatio.
- §. 2. Divisiones expectativarum.
- §. 3. Subjectum expectativas concedens.
- §. 4. Expectativarum sub Carolidis & Saxonis Imperatoribus
Conditio.
- §. 5. Mutatus deinceps Germaniæ status.
- §. 6. Origines restrictæ Imp. potestatis circa feuda.
- §. 7. Tum & circa Expectativas tandem ipsas.
- §. 8. Dispositio Capitulationum circa eas disertior.
- §. 9. Alterum expectativas constituens subjectum sc. Principes ac
Status Imp.
- §. 10. Quid olim ac hodiè potestatis iis circa feuda?
- §. 11. Et circa Expectativas in specie.
- §. 12. Transitus ad argumentum ipsum.
- §. 13. Primus Modus *Renunciatio*: & utrum hæc in favorem tertii
vel in præjudicium agnatorum fieri possit?
- §. 14. Expressa illa vel tacita.
- §. 15. De Probatione renunciationis, præsertim tacitæ.
- §. 16. Secundus Modus, *Revocatio* tum ipsius concedentis.
- §. 17. Tum Successoris. ubi in genere de obligatione hujus ad fa-
ctum antecessoris.
- §. 18. Applicatio ad Expectativas German. Feudal.

- §. 19. Tertius modus *diffensus* mutuus.
- §. 20. Quartus modus *inhabilitas* *subjecti expectat. accipientis.*
- §. 21. Præcipuus hujus casus, si tota stirps masculina expectativa-
riorum extincta, ubi foeminae excluduntur.
- §. 22. Argum. 1. à foeminarum successione, præsertim in feudis
semper odiosa.
- §. 23. Argum. 2. ab indole & qualitate Expectativarum.
- §. 24. Argum. 3. à majori ad minus.
- §. 25. Argum. 4. ab alia juris regulâ.
- §. 26. Casus specialior distinctim decidendus.
- §. 27. Nim. attendendum 1. ad tenorem privilegii.
- §. 28. 2. ad voluntatem & qualitatem concedentium.
- §. 29. 3. ad indolem territorii.
- §. 30. 4. ad modum deferendi expectativam.
- §. 31. Exclusa porrò censetur & transmissio expectativæ per foe-
minas in masculos.
- §. 32. De cessante hoc in casu insignium titulorumque usu.
- §. 33. Quintus extinctæ expectativæ casus, *interitus familie expe-*
ctativæ totalis. Sextus, si illa ad *vitam accipientis* con-
cessa.
- §. 34. De morte concedentis.
- §. 35. Septimus casus occupatio territorii & interitus feudi.
- §. 36. Octavus casus, *felsoniâ* abs vasallo possessore feudi com-
missâ.
- §. 37. Conclusio,

I. N. J.

§. I.

Uamvis inscriptio libelli hujus Academici Inauguralis, quidque adeo sit id, de quo differendi animus est, per se statim intelligatur, neminique rerum vel parum gnaro, quid vocabulis ejus præcipuis (haud quidem admodum latinis, interim usu hoc frequentiori valentibus) tum *Expectativarum*, tum *Feudorum Imperii R.G. Immediatorum* velimus, obscurum esse queat; tamen ad faciliorem argumenti conceptum, filumque deinceps dicendorum eo curatius ducendum, ante omnia generalia quædam de verâ indole & natura *Expectantiarum* five *Expectativarum*, & harum tamen, non uti in universum & alibi quoque concedi solent, sed in Feudis propriè, iisdemque cum maxime immediatis istis ac majoribus Imperii Germ. obtinent, præmittere necesse arbitramur. Vocamus vero in posteriore hoc significato *Expectativam*; jus ad obtinendum feudum, ab alio jam possessum,

Definitio
expectati-
væ feudalis,
ejusque ex-
plicatio.

in casum, si vacare idem contigerit, datum vel concessum. a) Germanicè audire suevit: *Wartung / Anwartschaft / Ungefall, Beding, Gnaden: Lehn / Lehen ohne Gewähr* &c. *b)* Describimus *Jus ad feudum*, itaque *ad rem*: regulariter enim nuda promissione expectativæ nituntur: cumque *jura in re* minime pactis solum sed traditionibus demum vel usucapionibus transferri, constet, *c)* & illæ *d)* igitur nil nisi merum jus ad rem, sive obligationem actionemve personalem, ad feudum aliquando præstandum, gignere ac tribuere valent. Idque indubiè omnino, si de solis ac nudis iis est quæstio: secus namque rem sese habere istâ cum expectativâ, cui *investitura eventualis* cum maxime *abusiva, symbolica* quoque, accesserit, nec nos diffitemur; utpote quæ, cum jam sit spe-

a) Ita quoque curate satis Dn. HENR. ANDR. KOCH in *eleg. Tr. de Expectativ. & Invest. Event. cap. I. §. 1.* Sed & eandem ferè definitionem tradunt ex recentioribus *Celebb. Viri D. JOH. JAC. MASCOVIUS Diss. de Expectativ. in Feud. Imp. §. 1.* D. JO. LAURENT. FLEISCHER in *Instit. Jur. Feud. cap. X. §. 2.* nec non D. JAC. GABR. WOLFF in *Element. Jur. Feud. cap. VII. §. 2.* ubi tamen (ad scopum præcipue nostrum) id unicum annotasse juvat, quando quidem jus istud à Domino concessum describitur, justo nimium sic rem coarctari, cum idem ipsum non semper à Domino principaliter concedi, sed vel maxime quoque abs Vasallo feudi possessore ipso constitui posse, huicque deinceps confirmationem Domini directi accedere, constet. *conf. laudat. MASCOV. ipse ibid. §. 2. §. 20.*

b) De quorum tamen vocabulorum, communiter *συνοικισμῶν* habitorum, convenientia eruditè dispicit Dn. KOCH *d. Tr. cap. I. §. 2.*

c) Per notab. *L. 20. C. de pact.*

d) B. Dn. SAM. STRYK *Disp. de expectant. Cap. V. n. 2. MASCOV. d. l. §. 3. KOCH ibid. cap. I. §. 11.*

species quædam traditionis feudalis, non amplius in nudis juris ad rem finibus subsistit, sed majus quid, & revera jus quoddam in re infert, cujus deinceps notabiles isti sunt effectus, quod v. g. domino concedenti jam non aliter, uti de feudo ipso, ita nec de parte ejus, disponere liceat, consensusque præsertim ejus circa oppignorationem æquè ac circa alienationem restrictus sit, sed & ita expectativatus minori difficultate ad eventuale homagii subdititii exactionem pervenire, interimque titulis & insignibus uti, e) tum vero, existente vacaturæ casû, possessionem vacuum occupare queat. f) Porro quando

A 3

ex-

e) Vid. exemplum novissimum apud AUTH. *der Europäischen Staats-Encycly. Tom. 62. p. 776. seq.*

f) Conf. omnium loco D. MASCOV. *cit. loc. §. 21. §. 22.* nec non D. FLEISCHER *dict. cap. X. §. 7. & 20.* Equidem haud ignoramus, quàm parum alias investituræ ejusmodi abusivæ tribuendum existiment tum ex veteribus, tum ex recentioribus Juris Feudalis interpretibus benè multi, veluti RITTERSHUSIUS, SCHRADERUS, ROSENTHALIUS, BECHMANNUS, & qui sententiam hanc prolixius tuetur STRUV. *in Synt. J. F. cap. 8. tb. 9. n. 1. §. 2.* quibusque nuper demum adhuc calculum suum adjicere haud dubitavit Celeb. Dn. AUGUSTIN. LEYSERUS *in Meditat. ad pandect. Vol. IV. p. 1318. §. 61. junct. p. 1370. §. 51.* ubi miratus, quod sint, qui abusivæ investituræ tantam vim statuunt, doctrinam suam cum primis ad expectativas applicat, easdemque per hujus accessionem nil lucrari, neque firmiores reddi putat. Sed uti prioribus abunde jam ab aliis veluti à FINCKELTHUSIO *Disp. Feud. VII. tbef. 3.* SCHILTERO *in Comment. ad Jus Feud. Alemann. cap. 12. §. 1.* LYNCKERO *in Analect. ad Struv. d. l. B. D.* GRAVIO *Disp. de Investit. feud. tb. 50.* ITTERO *de Feudis Imp. cap. 9. §. 48.* add. WINZIGER *in not. ad STRYK. Exam. Jur. feud.*

expectativam præsentis nostræ tractationis describimus :
jus ad feudum obtinendum : ipso eo quidem & *allodiales*
terras ac res g) **objectum expectativarum** fieri ac consti-
tuere

feud. c. 12. q. 6. responsum fuit : Ita ad præcipuam Dn. LEYSERI
dissentientis rationem, quod scil. omne abusivæ illius investi-
turæ fundamentum in mera fictione consistat ; fictionibus vero
tantum tribuere non liceat, ut per eas veritas & justitia læda-
tur ; unde nec ista Vasallo possessori præsentis noxia esse,
ipsumque in exercitio dominii sui utilis impedire debeat &c.
facile reponere licet, & quidem quoad *præsentis*, novum omnino
nil esse, ut per fictam quoque traditionem jus in re transfe-
ratur ; quoad *posterius* vero, per ipsam illam investituram abu-
sivam conditionem Vasalli præsentis adeo non deteriorem
reddi, ut potius facultas omnis fructus private percipiendi,
remque utiliter vindicandi, quid ? quod totum dominium
utile, cum omnibus eo spectantibus juribus, ipsi salvum sem-
per remaneat ; idque ipsum etiam in investitura simultanea,
quæ dubio procul jus in re tribuit, fortiusque ac eventualis
illa operatur, contingere : Quibus accedit, quod omnis, quæ
ita in expectativatum fit traditio, nonnisi conditionalis sit,
tumque demum, si possessoris jus deficere contigerit, effe-
ctum sortiatur.

g) Allodiorum plena Germania. Distinguuntur illa in *provincia-*
lia, mediata seu Landsassica, quæ scil. à subditis Principum, Co-
mitum &c. possidentur, & *imperialia seu immediata*, quæ nim.
quoad vinculum & obligationem generalem proxime & im-
mediate Imperatori & Imperio subsunt. Et vero quemad-
modum posterioris generis multa, Comitatus præsertim ac
Dynastiæ, ex veteribus quippe decantatis istis Dominiis ac terris
liberis ortæ, neque dum status mutationem passæ, inveniuntur,
imo nec exempla Principatuum ejusmodi planè allodialium
desunt. vid. B. Dn. HENR. de COCCEJIS in *Deduct. & Consil. Illustr.*
T. I. p. 208. seqq. Ita quoque, tametsi Electoratus, Principatus
atque Comitatus reliqui feudi titulo teneantur, vix tamen &
horum

tuere posse, haud dubitamus; eas tamen, quod de feudalibus hic modo agere constitutum sit, hoc securius & consultius transmittimus, cum in Germaniâ nostra neque Dominorum territorialium, neque Cæsaris & Imperii, in earum concessione ullæ sint partes, sed allodia, & quicquid eorum nomine venit, regulariter (nisi scil. fideicommissa vel pacta familiæ &c. obstant) liberæ possessorum dispositioni subjaceant, quibus & ideo solis expectativas in illa quoque concedere integrum est. *b)*
 Deni-

horum ullus reperitur, cui non insignia allodia intermixta apparent; de quibus latè & distinctè B. BURC. GOTTH. STRUV. in *pecul. Tr. de Allodiis Imp. Cap. I. §. 9. seqq. & Cap. III. per tot. add. STRYK Disp. d. Jur. Allodial. Princip. Imp.*

b) Ita ut nec quoad Allodia ista Imp. majora de juris necessitate confirmatione Imperatoria opus sit, *per ea*, quæ de pactis confraternitatum distinctè deducit B. Dn. D. GRASS in *Collat. Jur. Civ. Rom. cum Recess. Imp. p. 217. seq.* ubi notabile responsum inclytæ, quæ hic floret, Facultatis Juridicæ allegat. Quò cum conf. FLEISCHER *cit. Tr. cap. 14. §. 18.* nec non D. GEBH. CHRIST. BASTINELLER *Disp. de præjudic. Princip. Imp. ex abus. Jur. Feud. Longob. §. 28.* Venire ejusmodi expectativæ sub generali pactorum successoriorum nomine solent, liberèque interim à quovis successore, aliunde scil. non restricto, sive prolixâ adhuc descendentium familiâ is lætetur, filiosque ac nepotes sibi jam succrescere videat, sive improlem se ac ultimum domus sentiat, perfici possunt. Sed & idem tamen dicendum quoque de illis feudis, de quibus ultimo cuilibet possessori pro arbitrio disponendi, sive ex natura feudi ipsius, sive ex pacto, sive ex privilegio, facultas est. Et quamvis hîc prima fronte dissentire, istoque in casû expectativæ locum minimè concedere videantur Dn. MASCOV. *cit. Disp. §. 34. & D. FLEISCHER d. cap. 10. §. 14.* tamen illi de Domino feudi dirigente

Denique Expectativam : jus ad feudum obtinendum diximus, *in casum, si istud vacare contigerit, datum.* Et vero in eo cardo negotii vertitur, cumque primis essentia ejus absolvitur. Jam enim omnis expectativa, quæ iniquitate 1) carere debet, ex verâ tûm concedentis, tûm acci-

rigente saltim loquuntur, ac ex hujus parte, sive Cæsar sit & Imperium, sive quivis alius, expectativam tum in favorem alicujus tertii, inconsulto vel invito isto ultimo possessore, constitui haud posse, recte definiunt, nisi in casum si hîc forsitan citra dispositionem propriam obierit. Ubi quidem sic expectativatum verum expectativarium, an successorem designatum appellare velis, perinde est.

2) Amplissimus hic nobis aperiretur campus, exspatiandi quoque in famosum istud caput de *moralitate expectantiarum*, si modo integrum earum ambitum percurrere, vel locus foret, vel scopus & institutum nostrum pateretur. Ne tamen sicco plane pede & istud transeamus, id unicum monuisse sufficiat, *laud.* Dn. LEYSERUM, ex quo ipsius potissimum auspiciis argumentum hoc rursus controverti cœpit, primum *Helmstadii A. 1723. editâ diss. pecul. de iniquitate expectantiarum*, quâ omnes illas tum feudales, tum civiles, tum ecclesiasticas damnasse, adeoque semper revocabiles statuuisse videbatur, ipsum hoc maximam partem ex earum *accidentibus* saltem demonstrasse, quæ tamen haud raro aliter sese habere possunt, ac ibi quidem pro certo supponi videtur. Et sint autem quædam illarum ut plurimum connexa, & ferè inseparabilia, exinde tamen injustitia totius instituti nondum fluit, cum sic innocentissimis quoque negotiis abstinendum esset, sed id solum patet, quod ob incidentem sæpe abusum expectantiarum usum restringere necesse, magnâque omnino circumspectione opus sit, ne tales vel *unquam*, vel *semper*, vel in *quocunque beneficio*, vel & *cuiuslibet* personæ ac familiæ concedantur, ceu solidè suadet *Celeb. D. J. P. KRESS in Diss. de Jurib. officior. & offi-*

accipientis, intentione, nonnisi *conditionalem* involvit
 successionem; ita ut huic ejusve hæredibus (intellige
 HABILIBUS) eousque, donec non solum præsentis posses-
 soris, sed & descendantium ejus, filiorum, nepotum &c.
 agnatorum item, aliorumque simultanèe investitorum,
 imo, si forsan pacto confraternitatis jam antea uniti ad-
 sint, & horum, jus omne defierit, expectandum sit. k)

§. 2.

Jam quod ad *divisiones* Expectativarum in univer- Divisiones
expectati-
varum.
 sum attinet, variæ earum tradi solent & diduci. De qui-
 bus tamen omnibus nobis, cum præsens tractatio circa
Feudales duntaxat, easdemque cum primis in Feuda Imp.
 immediata concessas, occupata sit, non adeo sollicitis
 B esse

official. c. 2. §. 22. Planè uti quoque postmodum Dn. LEYSE-
 RUS ipse sententiam suam in multis mitigavit, & attempera-
 vit, ipsamque istam *Dissertationem* suam: *de iniquitate expe-*
ctantiarum olim simpliciter inscriptam, non solum titulo adj-
 ciali: & *rectò usû*; sed & insignibus aliis observationibus au-
 ctam, *Meditationibus* suis ad *Pandect. dict. Vol. IV. p. 1255. seqq.*
 inseruit, ubi & ipse tandem expectantias per se neque bonas,
 neque malas, sed pro ratione circumstantiarum aliquando
 pessimas, aliquando optimas esse posse, fateri haud veretur.
 conf. FLEISCHER *cit. cap. X. §. 3.* KOCH *cap. I. §. 4.*

k) Idque ex summò istò atque generali ipsiusmet Juris N. prin-
 cipio, quò nemini alterum lædere, neque adeo jus, quod ei-
 dem in re aliquâ, bonis, prædiis ac terris quæsitum est, in-
 tervertere, aliique conferre licet; tametsi summus idem Prin-
 ceptus existat STRYK *Disp. de Expectant. cap. 1. n. 89. seq. & cap.*
4. n. 29. seqq. præsertim ubi jus istud præcedanea convention-
 e, nedum ex ipso Principis vel Antecessorum factò & contractû
 obtentum. Excell. Dn. PRÆSES in *Diff. de Mutat. prioris invest.*
 §. 13. p. 13. seq.

esse licebit. Interim quæ ex illis huc spectant, præcipuæ sunt: quod Expectativa I.) alia sit GENERALIS, alia SPECIALIS. *l)* Illa scil. quâ vel feudum quodcunque certi generis ac pretii; *m)* vel quodcunque aliud primum vacaturum *n)* & quidem vel indefinitè, vel habitô solô v. g. ad mortis alicujus vasalli possessoris ultimi casum respectu, *o)* promittitur: *Hæc* vero, quæ in feudum hoc vel illud in specie conceditur, atque adeò ad determinatum aliquod beneficium restringitur. *p)* Porro II.) alia LEGALIS, quæ nulla partium conventionione prævia, ab ipsa lege

l) De quarum concursû datâ operâ agit STRYK in *pecul. disp.* quæ tamen lectorem cautum & attentum requirit. per ea, quæ tradit Dn. KOCH *dict. Tract. cap. 1. §. 19.*

m) Cujus illustre Carolo Ludovico, Electori Palatino, ad feudum quodvis, 2000. Imperiales annuos ferens, concessæ exemplum allegari solet. vid. MASCov. *dict. disp. §. 4.* ubi aliam adhuc ejusdem generis Comitibus Schwarzburgicis tributam ex *Ittero* refert.

n) Universalem hanc, alii generalissimam, vocare solent. Germ. hætenus vocabulo, unbenannt Geding, vel & Irr-Lehen; reddi suevit, quasi vagum & erraticum, sed errore satis aperto, & ex malè intellectâ dialecto Saxonica veteri; ceu docet SCHILTER in *Comment. ad Jus Feud. Alemann. cap. 12. §. 6.*

o) Dicta hæc olim: zu einer Bluchtsaale gegeben. KOCH *d. l. c. 1. §. 17.* FLEISCHER *d. c. 10. §. 18.*

p) German. Ein benannt Geding. vid. inprimis harum-illustrum indicem ap. Dn. MASCov. *d. l. §. 6. seqq.* quibus tamen add. duæ noviter cognitæ Electorum Bavariæ in Feuda Imp. Comitum Wolffsteiniorum. de quâ vid. Europ. Staats-Canzley. Tom. 61. p. 632. seqq. & Electoris Moguntini in particulam Comit. Hanov. *ibid. Tom. 67. seq.*

lege *immediatè* defertur: q) alia CONVENTIONALIS, quam partes, Expectativarius scil. & dominus directus, sive etiam Vasallus possessor, r) inter se peculiari conventionione constituunt. Præterea III.) GRATUITA alia, alia vero ONEROSA; *Illæ* nimirum, quæ per modum gratiæ merique beneficii confertur; *Hæc* verò, quæ titulo quodam oneroso, veluti propter certas præstationes, vel & ob benè merita, in quæ horum remunerationem, acquiritur. s)

B 2

IV.)

q) Qualis omnino fuerat illa potentiss. Electoris Brandenburgici in Ducatum Magdeburgensem. per Instr. pac. Westph. Art. XI. §. 6. Et adhuc sunt illæ Sereniss. Domus Brunsvico-Luneburg. alternativam in Episcopatum Osnabrugensem. per Art. XIII. ibid. §. 1. seqq. itemque Sueciæ Regni in Pomeraniam Ulteriorem & Principatum Caminensem ibid. Art. X. §. 4. nec non Electorum Palatinorum in Electoratum Bavarie. Art. IV. §. 9.

r) Cui tamen deinceps confirmatio Domini directi accedat, necesse est, eaque non solum in *fendis mediatis* & *minoribus*, sed cum primis quoque, per *Capitulationes noviores*, in *Immediatis Majoribus*. Ubi quidem licet, quod ad posteriora in specie, & illa confirmatione Cæsaris & Imperii, adeoque quadam Legis auctoritate opus habeant, non eò minus tamen differentia *legales* inter atque *conventionales* expectativas semper ista remanet, quod *illarum* causa efficiens unica & *immediata* lex sit ipsa, cum è contrariò *hæ*, uti primævam suam vim & originem, ita & extensionem vel restrictionem suam ex *voluntate paciscentium sold*, & prouti mentem illi suam explicatam præbuere vel voluere, recipiant.

s) Magna præsertim hujus distinctionis utilitas sese exerit, ubi de revocatione expectativæ est quæstio. vid. præ cæteris NICOL. MYLERUS ab Ebrenbach in *Hyparcholog.* cap. 3. nec non DN. BÖHMER in *Jur. Eccles. Tit. de concess. præbend.* §. 14. add. B. D. FROMMANN in *Diss. de Revocat. privilegior. licit.* §. 6. seqq. Etenim quamvis nec gratuitæ illæ semper & indistinctè re-

voca-

IV.) Alia PURA , alia non PURA : quarum *illa* vocatur, quæ, *sine ullâ ulteriori conditione expressâ*, t) in genere ad casum cujusvis aperturæ data ; Hæc autem, quæ certam insuper conditionem adjunctam habet, & vel ad solum hujus illiusve Vasalli, ejusque familiæ, casum restricta, ubi deinceps extensio ad alios v. g. felonix, præscriptionis vel resignationis &c. casus fieri non debet. u)
Hanc

vocabiles sint, maximè tùm, cùm non subdito, sed *equali aliive*, qui jus perfectum etiam per donationem acquirere potuit, concessæ apparent ; multò tamen difficilius revocatio iis in expectativis, quæ onerosè satis quæsitæ, procedit ; eoque fortius tùm Jus Nat. ipsum intrat, utpotè quod pacta conventa sanctè servanda jubet. *conf. supr. not. k.*

- t) Notanter ita *puram* describimus ; neque enim expectativa datur, quæ *nullam* planè conditionem vel *tempus* per se additum habeat : omnis potius conditionalis est, eaque lege conceditur, donec possessoris actualis, ejusque successorum legitimorum, jus solutum fuerit. *per modo dicta ad §. preced. circa fin.*
- u) Quod & eò ampliant usque, ut, si fortè *per culpam* feudum ad Dominum revertatur, Vasallusque deinceps non ipse solum, sed & liberi ejus moriantur, tamen non admittatur expectativatus : ex hac, palmariâ ratione, quia conditio specificè adimplenda, & quicquid sub causâ debeatur, causâ illâ non existente, præstari haud debeat ; sed nec Dominus juri sic ex felonia competentis renunciassè censeatur, hoc minus, quod expectativæ ceu res odiosæ, & quæ multum incommodi secum vehunt, nonnisi strictissimæ sint interpretationis. *post Schraderum, Struvium, aliosque STRYK in Exam. Jur. Feud. cap. 12. qu. 26. & in Disp. de Expectant. cap. 4. n. 37. seqq. nec non D. FLEISCHER cit. Tr. cap. 10. §. 16. in fin. ubi & ad Schilterum, Horniumque provocat, ac notabilem istum expectativæ Mecklenburgicæ in Landgraviatum Leuchtenbergensem casum allegat. Quamvis non desint hîc, qui dissentiant, arbi-*

Hanc divisionem eandem cum supra allata *generalis* sub-
 distinctione esse, quilibet videt. V. Denique NUDA alia,
 quæ scil. in nudis promissionis terminis subsistit; Alia-
 que NON NUDA, sed VESTITA, cui nim. factum aliquod,
 jus reale tribuens, veluti investitura eventualis *u)* aut
 & hypothecæ constitutio, accessit.

B 3

§. 3.

arbitrati, isto in casû dominum jure suo ex feloniâ quæsito
 caruisse dici haud posse, dum eodem intereâ, liberis adhuc
 superstitibus, fuerit usus, quibusque adeò deinceps extinctis
 conditio speciatim impleta videatur. *Quò vid. post VULTEJ.*
L. 1. c. 7. n. 71. & alios Dn. WOLFF. in Elem. Jur. Fend. cap. 7.
§. 6. & Dn. MASCOV. cit. Disp. §. 39.

u) *Conf. jam dicta ad §. preced.* ubi hanc speciem traditionis asse-
 ruimus, docuimusque, quod, licet ita per fictionem saltem
 traditio fieri dicatur, tamen ulterius quid ea, quam nudum
jus ad rem inferat. Quibus omninò jam *add.* quæ *de traditione*
ficta in universum latius edisserit *in cineribus adhuc venerandus*
B. Dn. PROAVUS D. FROMMANNUS Diff. pecul. edita. Et verò
 si vel nihil aliud *reale* tribueret, id tamen habet, quod traditio
 illa, quæ tempore casus vacaturæ demum fieri deberet, sic *anti-*
cipetur, atque quamvis effectus ejus sub conditione suspendatur,
 ad hujus tandem existentiam eo fortius sese exserat. SCHILTER
land. Comment. ad J. F. A. cap. 12. §. 1. Verbo: quamvis nihil ope-
 retur intuitû Vasali ejusdemque heredum, hoc insignius tamen
 in ordine ad concedentem dominum directum, quid? quod
 in casû, si Vasallus expectativam ipse constituit, & hujus ipsius
 intuitû, operatur. *conf. COCCEJ. Disp. de bis, quæ præpost.*
fiunt. cap. II. sect. 3. §. 10. seqq. Ut nil dicamus de eo, quod
 in concursû expectantiarum magnum omnino pondus sic *ve-*
stita præ nudâ habeat, hincque regulariter, etiamsi prior illa
 sit, præferatur: nisi in apertam prioris fraudem concessa ap-
 pareat. STRUV. *in obs. Fend. ad cap. 7. §. 6.* PRUCKMANN *vol. 1.*
Consil. 30. HARTMANN PISTOR. *Lib. 2. qu. 29. n. 11. add. MEV.*
P. IV. Dec. 78. & 79. nec non KOCH d. Tr. cap. 1. §. 18.

§. 3.

Subiectum
expectativ.
concedens.

Porro *Subiectum expectativam feudalem concedens* (ne-
que enim antea, quam ad *extinctionis* casus progredimur,
planè nihil de *eius constitutione* præmonuisse, conveniet)
uti ubique est Dominus directus, vel & Vasallus ipse,
quandoque *principaliter* : Ita, quoad feuda Imperii nostri
Germanici *Immediata* eademque Majora, vel est *Impera-*
tor, olim quidem *solus*, hodie vero ad consensum Ele-
ctorum, Principum &c. adstrictus, x) vel & aliquando
sunt *Principes ac Status*, Feudorum possessores ipsi. y)
Cum vero potestas hæc, seu facultas, circa expectativas,
tàm intuitû *Istius*, quam quoad *Hos* insignes in Germa-
niâ, pro diversis temporum juriumque periodis, mutatio-
nes passa sit, non inutilem nos operam suscepturos con-
fidimus, siquidem altius nonnihil rem repetierimus evol-
verimusque.

§. 4.

x) De quo *infra* §. 7. *seqq.*

y) Interest omninò, *duo* hæc *subiecta*, expectativas in Imp. Feu-
dis concedentia, Imperatorem & Principes, Comites &c.
probè distingui. Etenim si *Iste* debito jam modo expectativam
principaliter constituit, ut sigillatim Vasalli feudum actû te-
nentis consensus requiratur, opus haud est. *per ea*, quæ la-
tius ex moribus, Legibusque tùm Longobardicis, tùm Germa-
nicis, nec non auctoritatibus Jctorum post SCHILTER in *Com-*
ment. ad J. F. Alem. c. 19. §. 6. deducunt MASCOV. *cit. Disp.*
§. 32. & FLEISCHER *cap. 10. §. 13.* addentes tamen *uterque*, li-
cet *jure* Imperatori, expectativam sic concessuro, Vasallus pos-
sessor regulariter contradicere nequeat, nihilominus semper
prudentiæ esse, ut tàm ex parte concedentis, ad avertendam
omnem suspicionem sinistram, idem requiratur, quam ex par-
te hujus, omni ut alia ratione id consilium avertat, quò li-
bera ipsi aliquando pactis, occasione ferente, sibi prospiciendi
facultas remaneat. conf. Dn. WOLFF. *Elem. Jur. Fend. c. 7. §. 4.*

§. 4.

Ubi tamen, ut veteris Francorum Regni *Mero-vingici* rationes jam rimemur, z) opus haud fuerit; sed potius in *Carolingicis & Saxonicis* Regibus Imperatoribusque subsistere licebit. Quemadmodum autem illi satis *monarchicè*, a) neque *bi* minùs *absolutè* b) regnarunt; Ita *utrisque* eò liberior semper de Feudis Imperii disponendi facultas competuit, quò minùs isto jam ævò ulli Ducum, Principum Comitumve proprietas quædam circa terras & provincias, quibus præficiebantur, erat quæsitæ. Quin potius iidem illi tùm adhuc nonnisi *Officiales* ac *Belli Duces*, inque cæteris *Administratores* fuere, qui Regum nomine, verorum Gubernatorum instar, provincias *procurabant*, c) atque adeò ab horum nutu pendebant, ut non solum haud rarò

Expectati-
varum sub
Carolidis &
Saxonicis
Impp. con-
ditio.

z) De quibus ex instituto post HADR. VALESIIUM, ALTESERRAM, aliosque B. HERT. in *Notit. vet. Francor. Regn.* add. P. DANIELII *Hist. de France Tom. I.*

a) Ad minimum Caroli M. potentia fecit, ut liberè nullisque exceptionibus imperare videretur. Quamvis Ludovici animus antiquam Regni Ordinibus auctoritatem restituisse, hancque & Filiorum dehinc discordiæ haud parum auxisse censerentur; quæ quanta demum fuerit, maximè Caroli Crassi exauctoratio, & Arnulphi libera electio edocuerunt. *conf. Dn. de BERGER in animadversion. ad Cocceji Jus Publ. cap. 7. §. 11.*

b) Neque enim putandum, regnatricis istius domus Carolingicæ interitum tantas Germaniæ vicissitudines attulisse, ut precarium sequutorum Regum imperium factum, *liberique* tùm Duces, ac feuda, quæ vocant, *oblata* &c. exorta fuerint. Quò *vid. omnino Dn. MASCOVII Origines Jur. Publ. illustrat. ex histor. Impp. Saxon. §. 2. seqq.*

c) Ceu quidem solidè præ cæteris docuit B. Dn. GUNDLING *diss. de Conrado I. p. 38. seqq. & in Tr. de Henr. Anc. p. 264. seqq.*

rarò Ducatibus & Comitatus , siquidem officii & Imperii leges transfiliere , ipsimet privati, *d)* sed nec filii ad honores istos ac dignitates patrum semper, ac citra specialissimas Regum indulgentias, admissi, *e)* legantur, nedum ut illi provincias sibi concreditas ad hæredes alios Agnatos transmittere valuerint. Neque verò tamen omne istud Reges hosce *de facto* saltem, & quod tum animo forsàn, opibus & auctoritate valuerint, *per modum tyrannidis*, *f)* sed *jure suo*, eodemque optimo maximò, sibi tribuisse ac vindicasse, facilè demonstratum dare liceret, sicubi actum agere, totumque famosum

d) Hospes, imò ignarus planè omnis Historiæ, sit oportet, cui non frequentia per istud ævum sic passim dejectorum Ducum, Marchionum, Palatinorum aliorumve Comitum exempla percognita fuerint.

e) Ad plenam & hujus rei fidem faciendam nil aliud opus fuerit, ac vel obiter saltem inspexisse Indices istos ac Series Ducum Germaniæ priorum omnium, *Bojoaricorum, Saxonicorum, Suevicorum, Franconicorum, Lotharingicorumque*, quos satis curatos egregieque illustratos post Coccej. in *Jur. Publ. cap. III. sect. 1. 2. seqq. aliosque* dedit B. Dn. PFEFFINGER *Vitriar. Illustr. Tom. II. ad Lib. I. Tit. XVI.* Et exinde verò mox patebit, quàm omnia istius ævi Reges, peculiari Status ratione permoti, initiò egerint, ut nec filii Duci, sed fratres potius, *generi, & affines*, imò alii cujuscunque alterius familiæ succederent.

f) Est hoc recentiorum quorundam Jurispubl. Doctorum principium, an commentum? quod cum primis exemplo Filiorum Arnulphi Ducis Bojoariæ, quos ita patrem in Ducatu sequi Otto I. Rex noluit cohibuitque seriò, comprobare student. Sed solidè ad istud jam responderunt alii, distinctiusque omninò *land. Dn. de BERGER in Animadvers. ad Coccej. Jur. Publ. dict. cap. III. §. 9. & in pecul. Commentat. adjunct. ibid. p. 739. seqq.*

sum istud fictitium Systema Germaniæ post-Carolingicum, à tot Viris Celeberrimis, g) ipsoque etiam Exc. DN. PRÆSIDE h) dudum jam funditus destructum, denuò aggredi ac confutare luberet. Quò liberiores verò hac interim ratione Regibus Imperatoribusque manus erant circa terras Imperii ipsas, earundemque administrationes; Hoc minus de concedendis jam feudalibus Expectativis ipsis tum cogitatum: utpote quibus nec opus habebant, cum, cui favebant, mox consulere, eumque huic alterive provinciæ præficere poterant. Ex quò etiam est, quod haud facilè earum, isto ævò, & quàm-diù Cæsares adhuc liberius regnarent, concessarum casus & exempla in historiis sese prodant.

C

§. 5.

g) Quos inter primarios saltem ac præcipuos huc allegasse sufficiat KULPIS. *ad Monzamb.* p. 14. seq. & *de Legat. Stat. Imp.* cap. 7. p. 576. seq. HERT. *de Fend. oblat.* p. 1. §. 15. ac *de orig. & progress. Special. Rerump. German.* circa fin. ITTER *de Fend. Imp.* cap. 1. §. 12. THOMAS. *Select. Feudal.* p. 311. seqq. & in not. recentior. *ad Monzamb.* p. 274. seq. GUNDLING. in *Tractatt.* jam *laudatt.* PFEFFINGER *ad Vitriar.* Tom. II. p. 6. seqq. J. W. TEXTOR *Disp. Altorf. de Fend. Imp. propr. non oblat. annum.* DN. D. KAYSER *Disp. de Æqual. Statuum Imp. orig. & progress.* §. 2. & §. 5. seqq. FRID. CAR. BURUM in *dem Erclauterten Leben-Recht.* p. 25. seqq. DN. MASCOV. in *Jur. publ. passim & cit. Disp. de origin. Jur. Publ. ex Histor. Saxon. Impp.* §. 2. seqq. nec non qui primo ferè loco nominandus fuerat REVERENDISS. idemque ERUDITISS. AUTHOR GHRONICI GOTTWICENSIS, operis *Splendidissimi, prodrom.* Tom. I. Lib. II. p. 83. seqq.

h) In *diff. de Fictit. distinct. Terrar. German. in mediat. & immediat.* §. 7. p. 26. seqq. in not.

§. 5.

Mutatus
deinceps
German.
Status.

Verùm quæ deinceps sequuta sunt, cùm maximè
sub *Henricorum IV. & V.* imperio, i) tempora turbulen-
tiora,

i) *Ferream* communiter, *Hildebrandinum*, *effæminatum* imò *Ma-
gicum* planè seculum istud, quod hi Imperatores vixerunt,
Scriptoribus Ecclesiasticis vocari suevit. Quod verò Statum
Germaniæ tum temporis publicum attinet, nemo gravius si-
mul & verius, eum descripsit, ac CELEB. olim Jenensium PO-
LYHISTOR. GE. SCHUBARTUS in *diss. de Histor. Henr. IV. Imp.
ver. turbat. Reipubl. exempl. cap. 1.* Jam verò & abinde mini-
mum tam origines successionum hereditariarum, quàm &
stamina complurium aliorum jurium, quæ Principes ac Pro-
ceres Germaniæ nostræ adhuc præcipui loco habent, multò
clarius, nec tam invitâ historiâ, quàm cum celebri illa extinctæ
Domûs regnatricis Carolingicæ epochâ, *de qua ad §. præced.*
deducere licebit cum B. DN. KULPISIO *opp. junctim editor. p. 579.*
seq. atque HERTIO *de orig. & progress. spec. Rerumpubl. in Germ.*
§. 7. quibus ex recentioribus *ad 1. DN. de BERGER cit. loc. in pecul.*
comment. de Genuina potest. territor. orig. p. 751. seqq. atque WIDE-
BURG. *in observatt. ad Struv. Hist. Germ. p. 275. seq. conf.* interim
judicium elegans ERUDITISS. COMPILATORUM *Ador. Lipsiensium*
Germanicor. part. CLXIX. p. 26. seqq. Et autem notanter tùm
stamina saltem majoris Principum libertatis ac potentiae jacta
fuisse dicimus; Neque enim cum jure suffragii in Comitibus
liberiori, & quod filii, fratres & Agnati successionem *paternâ*
vel *avitâ* excludi sese amplius passi haud sunt, *omnia* statim
territorii jura, totumque Regalium complexum (quod jam
splendido *Superioritatis Territorialis* elogio efferre solemus,) ip-
sos unâ acquisivisse, vel fingere saltem, nedum serio statue-
re oportet. Sed uti tota res per spiramenta temporum acta,
neque uno gradu ac viâ, neque omnes simul, ad istam perve-
nere, *solidè docente* SCHILTERO in *Instit. Jur. publ. Lib. 1.*
Tit. 24.

tiora, insignem status rerumque Germanicarum conversionem secum traxere, idque tandem effecere, ut, cum non solum Episcopi quidam, Duces atque Comites potentiores obnixè omnia agerent, quò majorem in libertatem indies magis se assererent, sed & alterâ ex parte Pontifices callidissimis artibus suis, motâque præsertim funestissimâ illâ circa investituras Ecclesiasticas lite, k) ignem strenuè

C 2

Tit. 24. §. 6. ita isto quidem nomine ad plures adhuc alias statûs rerumque Germanicarum mutationes subsequuas attendendum; donec scriptæ Leges, *A. Bulla, Capitulationes & Sacratissimum præsertim illud Pacis Westphalicæ Instrumentum* accessere, quibus complementum istud tandem omne solenniter firmatum.

k) Quæ quidem per celebratissimam illam *Henrici V. Imp. cum Calixto II. Pontif. A. 1122.* initam transactionem (quam curatius editam vid. in LEIBNITII *Cod. Jur. Gent. diplomat. part. 1. num. 2.*) sopita videbatur; quam tamen, quod eâ majorem melioremque Imperii partem amissam mox sentirent, sequuti *Impp. Lotharius II. Conradus III. Fridericus I. Otho IV. &c.* agnoscere & servare noluerunt. vid. *Coccej. in Jur. publ. cap. 18. §. 23. ibique allegg.* quibus add. *Just. Christ. Dithmar. in Hist. Bell. int. Imp. & Sacerdot. §. 14. p. 67. seqq. Arpe Tr. de Laico verit. vindic. §. 35. nec non Doctissimus Author de l'histoire de SUGER, Abbé de S. Denis, Tom. II. lib. 4. cap. 11. p. 237.* Interim si non aliunde, & ex compluribus aliis, certè ex ipsâ illâ contentiōis, uti vocabatur, inter *Imperium & Sacerdotium* historiâ, clarè satis perspicere licet, quam multum ipsimet potissimum Pontifices ipso eo, dum Imperatoriam auctoritatem tantopere deprimere annisi sunt, alterâ ex parte ad libertatem Principum tùm Ecclesiasticorum, tùm Secularium majorem contulerint. Neque enim, quod falsò quidam criminantur, existimandum, per felicissimam illam Sacrorum in Germanicâ con-

ver-

strenuè sufflassent, tùm & plures aliæ causæ tam genera-
les, quàm speciales, l) sub prioribus jam Imperatoribus
haud adeò sollicitè curatæ, concurrerent, Imperatoria
potestas & auctoritas haud parum deficeret, quantumve
sic huic decederet, tantum ex adverso præter Pontificem,
Principibus Statibusve accreverit. Qui & ideò non *nudos*
ulterius *Honores ac dignitates Ducales*, m) sed provincias
jam ac territoria ipsa, eademque *jure hereditario*, imò &
jure demum proprio, tenere, insuperque & in posterum
non Imperatoris amplius solius arbitrio, sed & Principum
reli-

versionem, hancque sequutas Paces Religiosas, *Passaviensem*,
Augustanam, & *Westphalicam*, demum factum esse, ut adeò
limitata fuerit Imperatorum Majestas, tamque laxata jam Im-
perii compages compareat.

l) Quarum præcipuas post HERTIUM in compendio præbet DN.
MASCOV. in *Princip. Jur. publ. L. IV. cap. 1. §. II. seq.*

m) Etenim tantùm abest, ut initio statim Principes ac Proceres
Germaniæ, æque ac Italiæ, Majores provincias ac terras, qui-
bus præfecti conspiciebantur, pro propriis ac hereditariis te-
nuerint, ut nec *bas* quidem, sed merum saltem Ducatus, Co-
mitatus, &c. *officium, honorem, dignitatem & administrationem*,
(unde & celebre nomen *derer Fürsten • Grafen* &c. *Alemter* vel
Umbachten) in feudum acceperint, &, quò se eò dignius ex-
hibere possent, nonnisi ad utendum fruendum certos quos-
dam provinciæ redditus ac proventus, unà cum venationibus
adsignatos habuerint. Quemadmodum rursus hîc accuratè
distinxit, latiusque deduxit SCHILTERUS in *Comment. ad J. F.*
Alem. cap. 42. §. 21. p. 255. seqq. quem & eo lubentius sequuti
GUNDLINGIUS *Disp. de Conrado I. p. 42. & Tr. de Henr. Anc.*
in §. pleno bonæ frugis 36. p. 264. § 266. D. JAC. GABR.
WOLFFIUS in *Disp. de Feud. Imp. §. 24. aliique.*

reliquorum Constatuum, Imperiique adeò totius, iudicio
subjecti esse malebant. n)

§. 6.

Permulum dehinc Cæsares de illimitatà illâ , quâ Antecessores adhuc gaudebant, circa feuda disponendi facultate sensim amisisse, facile est ad concipiendum. Jam enim non hac tantum ratione Principum nemini postea Ducatum vel terram feudalem pro lubitu, ac posthabitò *Principum reliquorum iudicio*, adimere, inque alium transferre valebant ; o) Sed nec ipsam circa Feudorum

Origines
restrictæ
Impp. po-
testatis cir-
ca feuda.

C 3

ejus.

n) Hinc quoque & ab isto potissimum tempore stylus Curix solennior: IMPERATOR & IMPERIUM: observante *laudat. SCHILTER in Inst. Jur. publ. Lib. IV. Tit. ult. §. 17. in fin.* Sed & abinde celebratissimum istud Jus PRINCIPUM, das hohe Fürsten-Recht, vi cujus causæ, quæ ipsos immediatè, eorumque bona, famam ac vitam concernunt, auf ihr Gut, Leib, Leben und Ehr gehen, nonnisi à *Paribus*, institutisque vel Comitibus Universalibus, vel Principum conventibus, definiri debebant, audiri, urgeri, ac magis tandem magisque invalescere cœpit, teste præprimis *Anonymo Hersveldensi MONACHO in Chron. ad A. 1073. vid. Jo. BASIL. KUCHELBECKER Disp. de Jur. & modo cognosc. de Feud. Imp. antiqu. & bodiern. §. 10. seqq.* Ad quod & jam strenuè se tenere, & adhuc tenent, & in posterum, tanquam ad sacram anchoram, sese tenebunt. *conf. omnino, qui argumentum hoc nuper diligentius excussit CELEB. D. Jo. GE. ESTOR in pecul. Comment. de iudicio Principum, fundamentò & radice Provocation. vulgò Recurs. ad Comit.*

o) Probat hoc satis testimonium modò in §. *preced. citati Monachi Hersveldensis* (cui tamen & alii ejus ævi scriptores succinunt) disertè

ejusmodi actû vacantium collationem tam liberè, ac antea moris jurisque Cæsarei fuerat, agere se posse, p) persentiscebant. Dolentes igitur pristinae potestatis iactu-

disertè de *Henrico IV. Imp.* commemorantis, in legibus pacis, Hunc inter atque Saxones tandem sancitæ, cautum fuisse, ut Imperator Duci Othoni, Ducatum Bojoariæ reposcenti, intra anni spatium JUXTA PRINCIPUM JURISDICTIONEM satisfaceret. Imò, (ut alia jam, ne nimium digredi extraque oleas quasi vagari vigeamur, exempla taceamus) ipsum hoc cum maximè probant casus illi dejectorum sub *Conrado III. & Friderico I.* potentissimorum Saxonæ Bavariæque Ducum Henricorum Guelphorum, *Superbi & Leonis*, patris & filii, per historias decantatissimi. Etenim quantâ cum circumspeditione uterque laudatorum Cæsarum, ac posterior cumprimis, in re tam ardua processerint, antequam omnia de *judicio & consensu Principum adhibendo* solliciti fuerint, non solum Annales undique loquuntur, sed & clarissimè patet ex diplomate isto, Bullâ Aurêâ munito, quô Philippo, Coloniensi Archi-Episcopo, Westphaliæ Ducatus, (quem cum cæteris Imperii Feudis, LEO amisisse videbatur,) collatus fuit, quodque integrum videre licet ap. NICOL. SCHÄTEN. in *Annal. Paderborn. Lib. I. p. 850.* tum & ap. FRID. LUCÆ in *dem uralten Fürsten Saal. p. 17. seq.* nec non ap. LUNIGIUM *Reichs Archiv. part. spec. sect. II. p. 434.* cujus stropham vel unicam sequentem huc dedisse sufficit: *Qualiter Henricus quondam Dux Bavariæ & Westphaliæ contumax judicatus est, ac proinde tam Ducatus Bavariæ, quam Westphaliæ & Angariæ, quam etiam universa, quæ ab Imperio tenebat, beneficia, per unanimem Principum sententiam in solenni curia Wirziburg celebrata abjudicata sunt &c.*

p) Equidem testatissimi ab isto quoque ævo sunt, omninòque frequentes occurrunt novarum ejusmodi collationum casus. Ita namque de *Henrico III. Imp.*, quod Welfum Comitem Carantanorum Ducem, Ottonemque Suinofurti Marchionem Ducem

jaſturam , quod directò amplius integrum haud erat,
per indirectum ſibi tribuere , excogitatòque tandem
Expe-

Ducem Alemanniæ , nec non Conradum & Henricos filios ,
Bavariæ Duces , ubique poſt priorum Ducum deceſſus , con-
ſtituerit ; porrò de *Henrico IV.* quod Friderico Hohenſtauffio
Ducatum Sueviæ , per Rudolphi Rhinfeldenſis mortem vacan-
tem ; itemque de *Henrico V.* quod Saxonix Ducatum , pariter
per Magni , ultimi Billingicæ gentis , obitum vacuum Lo-
thario Supplenburgico , tum & Franconiæ Ducatum Conrado
Suevo , ſuo ex ſorore nepoti ; nec non de *Lothario II.* ipſo ,
quod Miſnenſem Marchiam Conrado Wettinenſi Comiti ,
Thuringiæque Landgraviatum Ludovico , contulerit , conſtat.
Ut plura alia ſub *Conrado III. Friderico I. Henrico VI. Rudol-
pho I. Alberto I.* atque *Ludovico IV.* cognita aliorum Duca-
tum , Principatum Comitatumve exempla , de quibus *vid.*
STRUV. in Corp. Jur. publ. cap. XIII. §. 61. in not. non nomine-
mus. Aſt cave , ut omnia hæc Cæſares adhuc pro mero ſuo
lubitu ac auſu actitaſſe , tibi perſuadeas ; quin potius novio-
res hujusmodi inveſtituras omnes , nonniſi prævio Principum
aſſenſu , petitâque prius ipſorum ſententiâ , publicisque in
Comitiis , conceſſas & decretas fuiſſe , tum Hiſtorici fide di-
gniores ubique commemorant , tum & diplomata , quotquot
etiamnum ſuperſunt , abundè loquuntur. Quò & rursus
cum primis facit modò allegatum iſtud Coloniènſe de A. 1180.
per verba ſequentia : *Nos itaque , habitâ cum Principibus
deliberatione , communi ipſorum conſilio , Ducatum -- in duo
diviſimus -- & -- contulimus , requiſitâ à Principibus ſen-
tentiâ , an id fieri liceret , adjudicata , & communi Prin-
cipum & totius curiæ aſſenſu approbata , -- præmemoratum
Philippum -- inveſtivimus.* Quid cum vacantibus , poſt cædem
Ottocari Bohemi , Austriæ , Stirix & Carniolæ Ducatibus , in
filios Rudolphi I. Albertum & Rudolphum transferendis , in
ſolennibus iſtis Comitiis A. 1283. actum , atque contradicenti-
bus

Expectantiarum præsidio, has modò frequentiores elargiri cœperunt; q) idque eo impeditius omninò, quod
alia

bus præsertim Henrico Illustri, Misniæ Marchione ex unâ, & ex alterâ parte Ludovico Palatino cum fratre Henrico, disputatum fuerit, hic, cùm res sit undique cognita, commemorare jam non attinet. Interim constantem hanc jam inde à Friderico I. ad Carolum V. protensam Imperii praxin fuisse, nemo amplius, hodiè præsertim in tanta historiarum luce, facile dubitaverit. Et multum jam hic, cùm de alienationibus rerum Imperii illicitis agerent, pervidère JOH. LIMNÆUS *ad Capitulat. Caroli V. art. 9. p. 163. n. 5. seqq.* atque HERM. CONRING. *Tr. de Finib. Imp. cap. 19. quibus add. B. DN. DE LYNCKER in Disp. de potest. Imperat. alienand. bona Imp. cap. 2. §. 5. seqq.*

q) Antiquissima earum; quantum quidem hætenus perspicere licuit, communiter credita illa, quam *Henricus III. Imp.* Bertholdo Zaringiæ Comiti in Ducatum Sueviæ ad casum, si præsens tùm ejus Rector Otho Dux obierit, datò planè ipsi in majorem promissi firmitatem annulò suò, concessisse memorat ABBAS URSPERGENSIS *in Chron. sub Histor. Henr. IV. pag. nob. 168. conf.* qui connexionem rei integram & eventum latius dedit DN. ARN. HENR. DE TRESKOW *in Diss. de Reb. à Conrado III. Imp. gast. §. 2. in not.* Adhuc vetustius quidem exemplum ejusmodi expectativæ, quâ scil. mediante jam sub Ottone I. Imp. Leopoldus Illustris Austrius, primus Bambergensis stirpis Author, ad Marchiam istam Orientalem pervenerit, ex Chronicis duobus conformibus allegat DN. LEYSER *Meditat. ad Pandect. Vol. IV. p. 1278. junct. p. 1326.* Sed præterquam, quod tota ista traditio fabulam magis sapere videatur, ipsemet fons ipsius, unde hanc observationem hausisse se fatetur, Eruditiss. magnique nominis *Monachus*, DN. HIERON. PEZIUS *cit. loc.* istud non sub Ottone I. sed sub *Henrico Ancupe* contigisse, solidè, pro more suo, docet. Utut sit, magis
certa

alia deinceps lex dicta, statutumque fuerat, ut ne Regum quisquam in posterum feuda majoris momenti, Imperio aperta, ultra annum ac diem retineat, sed aliis rursus conferat. r)

§. 7.

Quamvis & ad harum concessionem mox attentiores facti Principes, justâque ratione permoti, acrius semper intercesserint; s) præcipuas istô quidem nomine partes

Tum & circa Expectativas tandem ipsas.

D
Electo.

certa explorataque illa , quam FRID. II. IMP. *sub dato Bene-*
venti A. 1242. Henrico Illustri, Misniæ Marchioni, in Thurin-
 giæ Landgraviatum Palatinumque Saxonix concessit, quam-
 que exhibent ANTON. WECK. *in Chron. Dresd. p. 153.* & LU-
 NIG. *part. spec. II. Contin. 4. p. 177.*

- 7) Testante JUR. PROVINC. SUEV. *Lib. 1. cap. 32. §. 3. ibi: Der König soll kein Banlehen in seiner Gewalt haben Jahr und Tag, Er soll es hynleihen. junct. SPEC. SAXON. lib. 3. art. 60. Unde & collationem hanc feudorum Imperii inter species necessariæ olim liberalitatis haud malè refert land. DN. LEYSER vol. VI. p. 1224. seq.*
- 8) Neque enim in genere cum illis tam facile tenendum, qui, cum causas graviores omnes, interque has præprimis quoque novas ejusmodi Feudorum collationes in solennibus demum Curiis pertractatas, tabulasque publicas desuper datas Principum subscriptione munitas, apertè observant, id omne eò interpretantur, ut *consilium* duntaxat Eorum, minimeque *consensum* quendam, *formaliter talem*, seu per modum *conditionis sine quâ non*, sic adhibitum fuisse; sed nec ipsam illam notabilem formulam: *De Judicio Principum*: utpote merè curialem tandem factam, iam necessitatem quandam ad adsensum istum Procerum Imperii requirendum, quàm nudum potius testimonium (instar illius scil. quod ex placitis Lon-

Electores tandem sibi sumentibus. t) Factum hoc cum-

Longobardicis, *per text. 11. Feud. 32.* Pares Curiae ad probationem novae cujusvis investiturae praebere debent) arguere, statuunt. *vid. praeter ceteris Jo. JOACH. MÜLLER. Reichs-Tages-
Theatr. Tom. 1. part. 1. cap. 23. §. 41. p. 321. seqq. & in dem Er-
öffneten Staats-Cabinet. part. VI. cap. 2. §. 38. p. 229. seqq.* Cum contrarium & res ipsae, & Actorum commentaria, & diplomata in Scriniis publicis passim adhuc reliqua, satis superque testentur. Ac in universum, quantum isthoc Principum *Judicium* tum jam valuerit, quamque haud impunè illud in majoris momenti Privilegiis & concessionibus neglectum fuerit, rursus clarè patet ex notabili Sententiâ, *sub Frid. I. Imp. A. 1172.* adversus Theodoricum, Cliviae Comitem latâ, quâ eidem telonium Noviomagense, antea feudi titulo acquisitum, ex hac potissimum ratione, quod idem ab Antecessore Henrico III. Imp. sine praevia *constantia* (sive conscientia) & *consensu* Principum Imperii concessum deprehendebatur, abjudicatum fuit. Exhibet illam ex *Frid. à Sande doctiss. Commentar. ad Consuetud. Geldr. Tract. 2. tit. 1. c. 5. n. 5.* ubi ex Archivis Geldriae inserta, ipsemet MÜLLER. *d. l. p. 322. §. 40. in fin.*

- t) Idque verò non à recentiori demum sive Wenceslai, sive Maximiliani I. sive Caroli V. Impp. ævo, sed jam inde à cessantis famosi illius *Interregni* temporibus: utpote à quibus jam Horum praecipuè consensu & adstipulatione, uti in aliis gravioribus Imperii causis, ita cum maximè, ubi vel de Feudis Regalibus, possessoribus vacuis, novo Vasallo conferendis, vel & in futurum promittendis, agebatur, ante omnia opus fuerat; hincque notissimæ istae *literae* Electorum *consensuales*, *Bill-Brieffe*, primum ortæ, ulteriusve deinceps invaluerunt. Sic namque, qui sequutus Imperii Instaurator *Rudolphus I.* non solum chartas ac diplomata Antecessoris sui *Richardi Angli* omnia, quæ abs istis, vel majori illorum parte, scripto approbata non essent, infirmenda censuit, edito memorabili Re-

cumprimis tùm, cùm Imperatores quosdam, de rebus
 bonisque Imperii, contra priorem observantiam, non
 D 2 amplius

Rescripto de A. 1281. quod videre licet ap. EDM. MARTENE & DURAND. *Tom. I. Thesaur. Anecdotor. p. 1169. seq.* sed & ipsemet mox exemplum prævit, in concessione terrarum nonnullarum Johanni, Hannoniensi Comiti, eod. adhuc anno factâ, quam Brandenburgensis, Saxo, Moguntinus & Coloniensis Electores primi ita datis literis laudarunt probaruntque. *d. l. p. 1161. seq. & p. 1190. seqq. conf. B. Dn. HAHNIUS in Diss. cui tit. Observationes Jur. Publ. ad med. æv. mores §. 6.* Quid? quod cùm idem hic Rudolphus Imp. prævio totius Imperii consensu, Filios Albertum & Rudolphum præter amplissimas Austriæ, Stiria & Carniolæ provincias, *vid. not. præced. p. unâ quoque cum Carentanorum Ducatu, dictis in Comitibus A. 1283. purè investivisset, hâcque deinceps Isti, intercedentibus cum maximè Electoribus & Principibus, seq. A. 1286. in favorem Mainhardi, Comitis Tyrolensis, non tamen aliâ lege, quàm ut, masculâ illius prole extinctâ, Austriaci rursus succederent, cessissent, (de quô *vid. ANT. STEYRER in vit. Alberti II. Duc. Austr. Addition. pag. 82. ubi diploma hætenus incognitum, & qui nuper banc rem diligentius excussit Doctiss. JO. CHRIST. PESLER in Ser. Duc. Carinth. §. 20. seqq.*) vel exinde planè Expectativæ Illustris, ejusdemque solennioris & in Comitibus constitutæ, casus patet. Cæterum verò saluberrimum istud institutum, quô scil. Electores specialiter rogati ad sensum suum scriptum ejusmodi majoris momenti negotiis interposuere, ad Caroli IV. tempora usque continuatum fuisse, permultis exemplis, quibus & nobis aliquot Württembergica vetustiora addere liceret, probari potest; Sed nec sub Maximiliano I. necessariam hanc consuetudinem cessasse, docet instrumentum istud donationis Frisia factæ Alberto Duci Saxonie de a. 1498. ap. LÜNIG. *Reichs Archiv Tom. II. p. 24. ubi notanter laud. Imperator: Wie denn unsere und**

amplius in Curia s. Comitibus, sed privatim sæpius statuere, u) ipsoque eo verò, & per inconsideratas ejusmodi concessionibus ac alienationes domanium Imperii w) immane quantum, totumque ferè sensim, dissipatum x) animadverterent. Jam enim non solum, ut istud in futurum tam facile haud contingeret, eò rem perduxere
Pro-

und des Reichs Chur • Fürsten alle und jeglich solch unsre Ordnung gewilliget, und unsern Oheim, Herzog Albrechten, ihre sonderliche Will • Brieffe / als in dergleichen Fällen Gewohnheit ist / gegeben haben. conf. Celeb. Jo. DAV. KOELER *Disp. ad privileg. Norimb. de Castr. Imp. forest. Brunn. §. 12.*

u) Atqui eò pertinent exempla in contrarium allegata à MÜLLERO d. l. p. 324. seq.

w) Quò quidem amplissimò ac lautissimo, si quisquam alius Europæ Status, Germania nostra olim exsplenduit. per ea, quæ plenius, servatâ temporum & regiminum serie, edisseruit B. Dn. D. SCHWEDER in *pecul. Disp. de Doman. Imp. §. 11. seqq.*

x) Communiter hoc respectu ac præ cæteris per historias malè audit Carolus IV. ita ut successor deinceps Maximilianus I. (quamvis & ipse haud parcior) illum non alio ac *dissipatoris, alterius Crassi, ac Vitrici Imperii*, nomine extulisse feratur, referente WAHREM. ab Ehrenberg. *de Regn. subsid. cap. 5. n. 42.* Et negari etiam haud potest, istius cum maximè sub imperio omnem ferè præcessorum Regum incuriam circa bona Imperii superatam visam fuisse. Adeo is unicè augendo Regno Bohemiæ, proprioque patrimonio suo, intentus legitur, ut, quæ Imperii essent, parvi haberet: ac nullius minimum Imperatoris tot tamque frequentia variique generis venditionum, donationum, oppignorationum &c. monumenta, chartæ & diplomata hodiernum supersint: testibus *diplomataris* Ejus à Viris Celebb. LUDWIGIO, GLAFEJO, HOFFMANNO &c. editis.

Proceres Germaniæ, ut non amplius liberi ac illimitati Regum arbitrii esset, terras, redditus ac bona Imperii in feudum dare vel etiam promittere saltem; sed &, quò ærarium vel aliquò tantum modò instauraretur, publicæque egestati & necessitati subveniretur, de variis remediis seriò cogitari coepit consultarique. 1) Quibus tamen nullum aliud convenientius, quodque minora incommoda secum veheret, invenire licuit, quàm ut Feuda Imperii Majora, quotquot eorum in posterum vacare contingerit, ulterius non conferrentur, sed fisco usuique Imperii publico reservarentur. Unde quoque *Wenceslaum Imp.* jam Electores graviter incusasse, interque causas ipsius depositionis haud ultimam connumerasse constat, quod feuda Imperio suo sub regimine aperta adeò posthabuerit, ut eadem minimè retinuerit, sed præter jus fasque aliis rursus concesserit. 2) Hincque solennis illa Maximiliani I. Wormatii publicis in Comi-

D 3

mi-

- 1) Aliis Status cum maximè privilegiatos, ut certum aliquod singulis annis Imperatori conferrent, adigendos censentibus; Aliis aut vectigalium veterum, hinc inde jam occupatorum, restitutionem, aut novorum pro Imperatore institutionem suadentibus; Aliis præterea communis Denarii præstationem urgentibus; Aliis denique ex bonis minimum ac redditibus Ecclesiasticis aliquid decerpendum, Cameraque Imperiali adscribendum consulentibus. *vid. HORTLEDER de caus. Bell. Germ. Lib. I. cap. 3. p. 612. in not. ibique laudatt. Scriptores; quibus add. B. D. SCHWEDER cit. disp. §. ult. ITTER de Feud. Imp. cap. VII. §. 7.*
- 2) Docente hoc formula sententiæ depositionis *ap. MÜLLER d. l. part. I. p. 296. verbis*: Er hat auch viel Stette und Lande in Düttschen und Welschen Landen, dem Rich zugehörende, und der ein Theil verfallen sint dem Heiligen Rich, übergeben, und der nit geachtet, noch an dem Heiligen Rich behalten.

mitiis A. 1495. ad novam Regimenti Ordinationem facta dataque promissio, *a)* de feudis, sic aliquando reversuris, nonnisi *minoribus* suo arbitrio, *majoribus* verò Imperii patrimonio servandis, hisque minimum sine Electorum consensu amplius haud transferendis. Cujus & promissi conventi fides mox liberata, cùm novus *Würtembergiae Dux*, EBERHARDUS *glorios. memoriae*, dicto Anno 1495. iisdemque adhuc in Comitiiis, magno ceremoniarum splendore, crearetur, *b)* omnesque unà terræ Würtem-

a) Ad quam etiam biennio post provocavit Sapientissimus Moguntinensis AEpiscopus & Elector BERTHOLDUS in *gravissimâ oratione* suâ, habitâ in Comitiiis sequutis aliis Wormatiensibus A. 1497. editâque abs DOCTISS. DN. JAC. WENCKERO in *Apparat. & Instruct. Archivor. pag. 7. seq.* ibi: Es ist vormals zu andern Tagen, auch lezt hie zu Worms davon geredt und obberkommen / daß die merglichen Herrschafften und Lande, so dem Rych zustehen, wann die ledig wurden, und dem Rych verfielen, nit widder geluhen solten werden, dann mit Rat der Churfürsten &c. conf. B. DN. DATT. *de Pac. Publ. Lib. 3. cap. 12. p. 618.*

b) Idque verò, Maximiliano Imp. adeò haud invito vel oblutante, ut Idem potius pro tenerrimo affectu suo, quo *amantissimum suum Heroem*, Magnum nostrum EBERHARDUM, diu jam prosequeretur, sponte suâ eò inclinarit, omniaque ordinaverit Ipse; spectatis cumprimis tùm SERENISSIMI CANDIDATI propriâ, eâdemquè insigni planè sapientiâ, virtutibus ac meritis, tùm & gentilitiis Celsissimæ Domus Decoribus, permisto tot Cæsarum ipsorum, Principum ac Heroum stemmatibus sanguine, ditionum amplitudine &c. communique adeò totius Imperii existimatione; Quæ omnia ejusmodi fuerant, ut Honorem istum ac benevolentiam Cæsaream multis ingeminatisque demum precibus exorare is minimè, nedum

tembergicæ, tot antea Principatus, Comitatus, Dynastias &c. comprehensæ, in unum modo ac potentem *Ducatum* eveherentur. Etenim in Erektionis istius formulâ c) primùm disertè cautum, *ut ne* (quem casum Deus

dum *emendicare* planè (quæ rudior est phrasis ac dictio Viri alicujus Celeb. scribere haud veriti: *Kayser Maximilian habe sich von Würtemberg den Herzoglichen Titul abbeteln lassen* /) necesse habuerit; hoc minus, quod ipsemet non solum Ducem antea ageret, quàm Wormatiæ ita appellitaretur; sed & olim jam ex Antecessoribus EBERHARDO *Miti* nec non *Udalrico Amabili*, Comitibus Würtemb. potentissimis, ac *Illi* quidem in Concilio Constantiensi, *Huius* verò sub Frederico III. Imp. summa hæc dignitas Ducalis destinata decretaque fuisset, observante DATTIO *cit. loc. p. 611.* insuperque & à longo tempore Würtembergiarum Rectores, adhuc Comites, Summo *Archi-Vexilliferatus Imperii* officio, (ut de alio *Archi-Venatorum* nil dicamus,) exsplenduere, indeque jam & ob alias causas Seculis ante in numero, Judicio ac ordine Principum Imp. *Fürsten-mässig*, habiti, imò vice haud unâ ipso Cæsareo fastigio quàm qui, dignissimi visi &c. conf. B. DN. PROF. HALLWACHSIUS in *pecul. Programm. inserto Würtembergie Illustrat. Moseriane. Part. II. p. 199.*

- c) Exhibent Codicillum hunc Ducalem integrum FRID. HORTLEDER. von Ursachen des E. Kriegs. Tom. I. Lib. III. cap. I. fol. 610. seqq. JOH. LIMNÆUS in *Jur. publ. lib. V. cap. 16.* MÜLLER im Deutschen Reichs-Theatro. Tom. II. part. II. cap. 62. p. 542. seqq. LUNIG. *Contin. II. p. 716. seqq.* aliique. Cujus verba sequentia præcipuè huc spectant: *Habent wir uns für unsere Erben und Nachkommen am Reich, Römische Kayser und König, mit seiner Lieb, für sich, seine Erben und Nachkommen, und seine Lieb wieder mit uns, und also gegen einander, in nachgeschriebener Ordnung verdingt und verpflichtet ewiglich*
- Itch*

Deus hætenus avertit, & ad omne sequens ævum benignissimè avertat) familiâ Ducali extinctâ, inter res infeudari solitas ille referretur, sed, factâ consolidatione, reditibus Imperatoris & Imperii relinqueretur, hujusque fieret domanium. Quæ clausula reservatoria uti communi tum totius Imperii suasu & concentu addita; ita quoque hoc notabilior, quod juxtâ cum aliis primam Ducatus hujus formulam constituit, eundemque mox ita affecit, ut pro lege ipsius *fundamentali* & *æternâ* habenda, omneque adeo illâ tam ulteriorum alienationum, quàm & expectativarum genus simpliciter prohibitum videretur. d)

§. 8.

lich / ob es wäre, (das Gott der Allmächtig nach Gnaden verhüten wöll) daß der Männlich Stamm und Lini der Herzogen und Herrn von Würtembergk gang absterben, und keiner mehr seyn würde, daß alsdann solch Herzogthum durch Uns König Maximilian, oder unser Nachkommen am Reich, König oder Kayser, nicht sol oder möge ferner jemandt, aus einiger Ursach oder Weise / wie die geseyn möchte / zu Lehen verliehen werden, sondern solch Herzogthum • • soll bleiben bey Römischen Kaysern und Königen, und bey dem Heiligen Römischen Reich ewiglich, und also in Mebrung des Reichs Widdum: Guts der Cammer incorporirt und einverleibt seyn 2c. Additâ quoque determinatâque simul, vel confirmatâ saltem, in casum haud speratum peculiari Regiminis formulâ.

d) Neque verò etiam, per hætenus deducta, est, quod alterâ ex parte renunciationem istam Cæsaream, de novo scil. hoc Ducatu postea in æternum non reinfeudando, sed Camera Imperii servando, pro casu specialissimo, & exceptione à regulâ, habeas, atque tum quidem Maximiliano, sicubi is jus Cæsareum liberius circa Feuda ejusmodi Imperio aperta adhuc integrum non scivisset, peculiari istâ conventionem opus haud

§. 8.

Et autem, quàm multum jam tùm interesse judicatum fuerit, huic ut sanctioni publicæ religiosè stetur, quàmque enixè Electores, unà cum reliquis Imperii Proceribus, eam & in posterum servatam voluerint, exinde satis patet, quod mox *Carolo V.* ad Imperium adspiranti, inter alias imperii leges, solò hætenus usu & observantiâ niti visas, & hanc disertius præscripserint, ut quæ forte feuda ejusmodi majora vacaverint, Imperator nemini amplius conferre, sed Imperii Patrimonio addicere deberet. e)

Dispositio
Capitulationum
disertior.

E

pri-

haud fuisse, tibi persuadeas cùm MÜLLERO *cit. Tom. II. part. II. §. 9. p. 547. junct. Tom. I. p. 325.* Quin potius seriam Idem intentionem suam, Imperio sic prospiciendi, alio mox exemplo prodidit, cùm *Henrico I. Mecklenburg. Duci A. 1502.* expectativam quidem in Leuchtenbergensem Landgraviatum, non tamen nisi in semissem illius, concederet, alterâ quippe ejus parte ærario Imperii reservato: testibus tabulis *ap. LUNIG part. spec. Cont. II. Abs. 6. unter Mecklenburg. p. 500. ibi: Doch Uns den halben Theil von solcher Landgraffschafft in unsere Cammer vorbehalten.* Quæ verò hisce contraria allegari solet investitura Ducatus Mediolanensis, vel ideò nihil huc operatur, quod partim aliquot mensibus ante Würtembergicam, partim peculiaribus ex causis, neque denique sine prævio totius Imperii consensu, facta: plenius hæc omnia docente diplomate *ap. MÜLLER in dem Entdeckten Staats-Cabinet cit. loc. part. VI. p. 220. seqq.*

e) Idque per *Art. Capitulat. XXIV. ibi: Wann auch Lehen dem Reich, und Uns, bey Zeiten Unserer Regierung eröffnet, und lediglich anheim fallen werden, so etwas merckliches ertragen, als Fürstenthum, Graffschafften, Herrschafften, Stätt und*
der

primæ f) tenorem in omnibus deinceps reliquis ad ultimam

dergleichen, die sollen und wollen wir ferner niemand verleihen, sondern zu Unterhaltung des Reichs, Unser und anderer nachkommenden Könige und Kayser behalten / einziehen und incorporiren / biß so lang dasselbe Reich wieder zu Wesen und Aufnehmen kommet. Quæ verba tametsi dispositiva satis, pura & clara sint, idque, quod paulò ante cum Maximiliano I. tam seriò ac deliberatò actum fuerat, oppidò confirmant; Tamen non desunt, qui eadem laxius interpretati, prohibitionem istam adeò tùm *non absolutam* fuisse adhuc putant ac statuunt, ut causæ graviores semper exceptæ, harumque verò dijudicatio & arbitrium, utrum scil. salus Imperii non contrarium ac reinféudationes exigat, Imperatori soli, ac privativè semper, posthabito vel ipsò quoque Electorum Collegio, relictum fuerit, veluti LYNCKER in *Analect. ad Struv. S. J. F. cap. 5. aph. 5. § in cit. Disp. de Potest. Imp. alien. bon. Imp. thes. 16.* nec non MÜLLER. d. l. Tom. II. p. 326. Quàm invito autem textu hoc, & contra veram paciscentium mentem fiat, quilibet videt, & querelæ etiam deinceps sequutæ frequentiores satis edocuerunt. Neque præjudicia in adversum postea observata quemquam facile turbaverint, qui habito ad istorum temporum rerumque statum intuitu, inter ea, quæ *de facto*, quod ajunt, & quæ *de jure* quandoque fieri perspicit, probè distinguere noverit.

f) Notanter *Primam* hanc, & quidem isto in sensu, quo Capitulationes Cæsareæ præcipua modò Juris nostri Publici scripti pars audiunt, appellamus, omninò frustra agere eos fallique existimantes, qui vel ante modò tales *Ruperti* ac *Maximiliani Impp.* extitisse sibi persuadent, vel originem earum jam sub Ottone IV. aut Rudolpho Suevò Anti-Cæsare, aut sub Conradò I. aut sub Ludovicò Infante, aut sub Pio, aut à primis planè exortorum Regum temporibus invenisse putant. Equidem id certum, abinde jam, cùm Germania unius tandem impe-

mam usque CAROLI VI. gloriosiss. memor. sollicitè semper repetitum confirmatumque cernere licet. g) Ubi quidem sub primæ jam istius dispositione generali non minus etiam Expectativas seu promissiones, ad Feuda ejusmodi aliquando ad Imperium reditura, tametsi literaliter haud memoratas, unà prohibitas fuisse, minimè ambigendum. b)

E 2

omnem

imperium pati cœpit, nullum summorum horum Imperantium, quàm liberè etiam regnasse adhuc viderentur, prius admissum fuisse, quàm, cum tuitione Ecclesiæ ac populi, in genere observationem legum, consuetudinum cæterorumque Regni Jurium promississet, idque ut plurimùm juratò quoque. Ast tam solenniter cum quoquam actum, tamque articulatas & distinctas, scriptoque planè comprehensas, imperandi leges ulli ante *Carolus V.* alii propositas fuisse, id verò est, quod nemo hactenus probatum dare valuit. *conf. Bv. D. D. SCHWEDER Jur. publ. part. Gen. cap. II. §. 14. atque STRUV. in Corp. Jur. Publ. cap. VI. §. 22. seqq.*

g) Adeò ut eadem planè verba retenta appareant, uti in proximâ illâ *Perd. I. art. 23.* ita & in posterioribus *Maxim. II. art. 12. Rudolphi II. art. 25. Matthiæ. art. 29. Ferdin. II. art. 28. Ferdin. III. art. 32. Ferdin. IV. art. 30. Leopold. art. 30. Josephi art. 29. & Carol. VI. art. 11.*

b) Quod tamen facit B. DE LYNCKER *cit. disp. §. 11.* cum aliis; Quibus verò nil aliud obvertere licet, quàm quod jam scripsit ITTERUS, oppidò manifestum hoc statuens, *nisi verbis potius, quàm rebus legem tùm temporis positam fuisse, non sine grandi absurditatis nota quis asserere maluerit; Cùm tamen omnium rectè sentientium judicio nihil plane intersit, sive directò quis omnem legis vim subvertere, sive improba cavillatione ejusdem sensum atque efficaciam eludere, aut per cuniculos eandem oppugnare maluerit. de Feud. Imp. cap. 10. §. 1.* cui add. MÜLLER. d. Tom. I. part. 1.

omnem sinistrum, obstruendasque posthac rimas omnes, fatius habitum fuerit, ut sequutæ FERD. II. Capitulationi diserta & earum interdictio infereretur. *i)* Quod & in reliquis servatum; ita tamen, ut cùm Electores, quod quidem diu ante habuisse videbantur, *k)* tandem per Capitulat. *Ferd. IV. Leopoldi & Josephi Impp. dd. ll.* obtinuissent, ne scil. ipsis potissimum inconsultis, de verâ ac reali Feudorum vacantium collatione quicquam statueretur, ad hunc Eorundem consensum mox & concessionem Expectativarum restrictæ fuerint. Usque dum in novissimâ illâ *Caroli VI.* tandem & reliquorum Statuum auctoritas circa has stabilita, hique sic pristino juri (de quô §. *præced. 7.*) postliminiò quasi restitutos se vidêre. *l)*

§. 9.

Alterum
expectati-
vas consti-
tuens sub-
jectum
Principes
ac Status
Imp.

Alterum Expectativas in Germaniâ nostrâ concedens *Subjectum* (*supr. §. 3.*) diximus Status, Principes, Comites ac Dominos ipsos. Jam igitur, quod ad Hos attinet, nullum initiò habet dubium, quò minus illi quemadmodum

part. 1. §. 42. p. 326. ubi & per consequentiam eas comprehensas fatetur: nec non LIMNÆUM *ad Capit. Ferdin. IV. p. 842.* & DN. MASCOV. *cit. disp. §. 25.*

- i)* *Diß. Art. 28. ibi:* Auch niemand einige Expectanz oder Anwartsung darauf geben.
- k)* Ceu tùm per regulas bonæ interpretationis, tùm & per Acta docet MASCOV. *d. l. §. 24. & 26.*
- l)* Quò jam pertinet *Art. XI.* ejusque deinceps ad præscriptum Carolo, Hispaniarum Infanti, olim tributa, nec nisi Comitiali totius Imperii consensu convalidata, famosa illa Expectativa Italica.

modum particulas territoriorum suorum, certaue bona ac prædia, Landsassis cummaximè ac subditis suis, in feudum dare; sic & res istas, semel infeudari solitas, ac abs aliis etiamnum possessas, rursus aliis in casum, si priorum jus defierit, per modum solennis expectativæ promittere ac conferre queant. *m*) Idque regulariter omninò, ac nisi alicubi formula regiminis, pactaque vel Familiæ vel cum Statibus Provincialibus inita, vel & rationes domanii peculiare obstant, atque ne ejusmodi feuda semel aperta aliis rursus concedantur, disertè prohibeant. Verùm alia est quæstio, propiùs nos modò tangens; Quidnam juris scil. iisdem integrum circa terrarum suarum, Principatum, Comitatum ac Dynastiarum, complexum competat vel relictum sit? Ubi quidem ante omnia attendendum: totæ ne illæ (vel maximam saltem partem) *allodia libera*, Freye Eigenthümliche Herrschaften, an *nexu feudali Imperio immediate addictæ sint*? Quod si enim prioris appareant conditionis, liberiozem circa eas dispositionem, atque adeò & expectativæ constitutionem, Ipsi competere, *suprà* jam asseruimus evicimusque *ipsi. n*) Ast secus planè sese habet

E 3

m) Atque hoc quidem vigore ac virtute *Superioritatis eminentisque dominii*, quò quilibet suò in territoriò gaudet, quove fundatum jus generale omnes in omnia, quæ ad illud spectant, habere dicuntur. *vid. post MEVIUM part. 2. Decis. 305. n. 9. STRYK disp. de Expectant. cap. II. §. 67. seqq.* ubi, quid privatis planè circa ejusmodi concessionem competat? add. *IDEM in Exam. J. F. cap. 19. qu. 26. B. G. STRUV. in Jurisprud. Feud. cap. IX. §. 6. Dn. MOSER in Introd. ad Process. Jud. Imp. - Anl. part. IV. cap. 7. §. 35.*

n) §. 1. pag. 6. § 7. ubi argumentum ab alienandi facultate liberâ ad

habet cum *posterioris* generis territoriis , tantumque abest , ut idem de hisce statui queat , ut potius Domini Possessores illorum nomine æquè tùm ad leges feudorum prohibitivas generales , tùm & præprimis ad illas Imperii publicas ac fundamentales , firmiter sese adstrictos putent. o) Idque rursus indistinctè , sive *data eadem*

ad concessionem expectativæ duximus validum. Eccur enim ei , cui majus , purè scil. alienare , licet , non minus quoque , sub conditione scil. alienare , permissum censeatur ? seu ; ut alii per dictæ reddere malunt , quod non prohibitum in termino , multò minus prohibitum censebitur in viâ. STRYK. *cit. disp. de Expectant. cap. 2. n. 73.*

- o) Et in universum verò de Principibus Proceribusque nostris pro certo tenendum , quod , licet provincias suas tanquam proprias & hæreditarias possideant , easdemque maximâ etiam cum libertate , eminentiâ ac potestate , splendidissimò istò *Superioritatis Territorialis* titulò , regant , nullis eapropter cum aliis omnium reliquorum Europæ Statuum Ordinibus conferendi ; tamen ideò Summi earum , ac Independentes domini , proque talibus planè , qui suo arbitratu in omnibus circa illas statuere valeant , siquidem ad Imperium deinceps respiciatur , haberi vel debeant vel possint minimè. Quò audentiores itaque ex Juris nostri Publici interpretibus ii , qui *veram proprietate sic dictam Majestatem* illis aliquando tribuere veriti haud sunt. Quòve curatior ex adverso , simul & justior , statuique ac rei adeò ipsi magis conveniens est doctrina eorum , qui quicquid juris & imperii iidem per sua territoria habent & exercent , potestatem non *absolutè* summam , sed *relative* duntaxat talem , ac universæ Reipublicæ *subordinatam* , appellitare maluerunt. *vid. præ cæteris* HUGO de Stat. Region. Germ. L. 2. §. 14. HERT. de Superiorit. territor. §. 68. MÜLLER Reichs. T. Theatr. T. 1 p. 1. cap. 6. §. 18. MASCOV. Jur. Publ. Lib. 3. cap. 1. §. 2. seqq. & Lib. 6. cap. 1. §. 9. seq. nec non EXC. DN.

eadem ac propria, sive *oblata* plane & impropria fuerint. *p*)

§. 10.

Etenim si parumper ad ea, quæ olim in Germania astitata sunt, respiciamus, id apertè constat, initio statim, & ex quò Principes ad possessionem Provinciarum suarum feudalem & hæreditariam pervenire, *q*) adeò nihil liberioris ejusmodi circa hæc Feuda sua dispositionis vel ipsosmet sibi tribuisse, vel ab Imperio
ipsis

Quid olim
ac hodie
potestatis
iis circa
Feuda.

DN. PRÆSES *disp. de Jurisprud. Princip. privat. §. 15. not. c.* quibus cumprimis *add. CELEB. D. GOTTL. SAM. TREUER in eleg. observat. sub tit. Monstrum arbitrarii Juris territorialis e Germaniâ profligatum, inserta Parerg. Göttingens. Tom. I. Lib. II. p. 19. seqq.* Et verò quamdiu Patria dulcissima, Germania, sibi relicta, nexum istum arctiorem, quo Status ejus per tot jam Secula invicem colligati, quive nec per artis regulas nomen Systematis foederatarum Rerumpp. hætenus tulit, in posterum quoque servaverit, Imperium junctim sumtum, intuitu singulorum, nunquam non *superius* manebit.

p) Et sint autem posterioris generis vel maximè quoque Feuda Germaniæ nostræ Majora si non omnia, tamen pleraque, juxta infelix istud, *suprà p. 17. allegatum & notatum Systema* quorundam novius; ex probatâ tamen feudi oblatis naturâ, minimè omnium jus alienandi, idemque in quemcunque alium transferendi simul evictum censeretur debet: Cùm alterâ ex parte domino directo jus, quod ipsi per oblationem semel constitutum & quæsitum, nullâ neque hac, neque alia ratione interverti potest. *vid. EYBEN in Elect. Feudal. cap. X. §. 11. HERT. de Feud. oblat. part. II. §. 41. & qui latius argumentum hoc persequitur DN. HANACCIUS Tr. de eo, qu. interest feud. esse dat. vel oblat. cap. 3. §. 25. seqq.*

q) Quod quò tandem tempore evenerit, indicavimus *suprà §. 5.*

ipsis concessum fuisse, ut potius ab Eodem jam, nec ab Imperatoribus solis amplius, totos se cum istis pendere, datâ quavis occasione, declaraverint Ipsi. Atque licet deinceps sequutis gravioribus subinde, potissimum à fe-
ralis illius interregni magni ævo, Germaniæ revolutionibus, id sæpius contigisse legatur, ut hinc inde, post-
habitô quoque Cæsarum consensu, de Feudis hisce ipsis liberius statutum, moxque hoc mox illud alienatum, venditum, donatum &c. vel & alteri in feudum obla-
tum, pactaque successoria etiam quoad ista inita fuerint; adeò, ut ex actuum horum atque casuum frequentia fa-
cilè quis induci posset, ad putandum, Principes ac Do-
minos abinde jam & per hanc observantiam, jus quod-
dam nactos fuisse, ipsis postea minimè adimendum: r)
Tamen cuilibet, qui causas harum alienationum tempo-
rum-

r) Est hæc periculosior quorundam sententia, qui, quamprimum Feuda nostra Imperii Majora hæreditaria facta obser-
vant, istô nomine cumprimis notabili illô GERVASII TIL-
BERIENSIS locò *in Otis Imp. ap. Leibnit. Tom. I. Rer. Brunsvi-
cens. p. 943.* insigniter abusi, illa non solum statim in pleris-
que conditionem rerum allodialium assumisse, sed vera tan-
dem allodia evasisse, indeque etiam eò securius mox, incon-
sultis Cæsaribus, alienari potuisse, hodieque adeò jure feu-
dorum proprio haud censi, contendunt, veluti MEIBOM.
in Apolog. pro Ottone IV. Imp. Tom. III. Rer. German. p. 115.
WOLFG. TEXTOR *de Rat. Stat. Germ. cap. 2. §. 21.* personatus
RELDFENSO *de Summ. Princip. Germ. potest. cap. 12. p. 183. seqq.*
BURGOLDENSIS *ad Instr. Pac. Westph. part. 2. disc. 5. n. 1.* Qui-
bus tamen, quod satis, jam regefferunt HERT. *de Feud. Oblat.*
part. 1. §. 15. EYBEN *Elect. Feud. cap. 6. §. 7. & cap. 7. §. 4.*
ITTER *de Feud. Imp. cap. 2. §. 8. & cap. 3. §. 20.* STRYK *disp. de*
Jur. Allod. Princip. Imp. cap. 3. §. 49. STRUV. *Tr. de Allod. Imp.*
cap. 4. §. 17. & 19. alique.

rumque istorum rationes penitiùs consideraverit , confestim patebit , ejusmodi illas fuisse , ut deinceps in jus quoddam perpetuum abire valuerint vel minimè. Quid? quod fuerint pleræque illarum consensu Imperatorum expressò destitutæ , tacita tamen ac concomitans horum comprobatio negari nequit. Jam enim cùm magna harum alienationum , oblationum &c. pars ex superstitione in Ecclesias & monasteria fierent , Cæsares hoc minùs obstitere , quod pleræque istarum munificentia Regum origines jam ante suas deberent , quasque adeò hac ratione per frequentiores Principum Domino- rumque secularium collationes , ex ipsis licet Eorum feudis detractas , semper ditiores ac lautiores fieri , perlubenter indulserunt. Sed & *alterâ ex parte* sæpius necessitas Hos ad ita alienandum durior premebat. Etenim fractâ tùm jam majorem in modum , cumprimis per Pontificum artes , auctoritate Cæsareâ , Germaniâque per bella civilia in morem ferè Status Hobbesiani deformatâ devastatâque , fieri aliter non potuit , quàm ut hinc inde multi Statuum , præsertim infirmiores , aliorum potentiorum invasionibus impares se videntes , totamque terrarum ac rerum suarum jacturam veriti , quocunque alio modò eas servare , atque adeò vel in aliorum Con-Statuum clientelas concedere , vel iisdem minimum in præmium defensionis expectativas seu spem aliquando succedendi mediantibus pactis solennioribus promittere ac constituere , quàm omnia amittere , maluerint. Quod ipsum quoque Cæsares rursus vel impedire vel & ægrè saltem ferre haud poterant , dum singulis defendendis auctoritas & vires deficerent , qui interim notissimum istud Naturalis s. Publici universalis

Juris principium sequuti, vi cuius scil. omnis iste, qui aliquem defendere debebat, nec tamen tuitioni sufficit, tacitè consentire censetur, ut idem quovis alio modo de defensione suâ sibi prospiciat ipse. Cessantibus verò tandem *binis hisce primariis*, unâ cum aliis accessoriis, causis & incommodis, *s)* (paulatim quippe superstitionior ille circa augendas & ditandas Ecclesias ardor deferbuerat, bellaque civilia & privata per Paces Publicas sopita, adeò ut nec sanior ratio liberiores ejusmodi alienationes porrò suaderet, nec necessitas quædam publica amplius urgeret,) rebusque Germaniæ sic meliorem in statum reductis, vetus mox quoque jus circa Feuda ista Cæsari- bus & Imperio restitutum fuit, neque abinde possessoribus eorum Vasallis Illustrioribus, ut illa, irrequisito domini directi consensu, pro lubitu invicem alienent, unquam permissum. *t)* Quod & hodiernum ita de regulâ obtinere, nemo publicarum rerum vel parùm gnarus, facile negaverit.

§. II.

s) De quibus eruditè latèque differit HERT. *de Feud. oblat. part. 1. §. 4. seqq.*

t) Hocque convenienter omninò uti universali isti, cujus primas nuper lineas duxit *laud. DN. TREUER in Parerg. Göttingens. Tom. I. Lib. III. obs. 6.* Feudorum juri, ita cum primis quoque usui ac Legibus Germaniæ reliquis *in JUR. FEUD. ALEMANN. cap. XXVI. §. 3. ubi conf. in Commentar. SCHILTERUS p. 179. seq. & in JUR. FEUD. SAXON. cap. LXIX. p. 219. edit. Ludovician.* Ut jam Longobardorum placita, quod Feudis nostris Germaniæ Majoribus maximam partem applicari haud posse censetur, non urgeamus. *vid. interim I. F. 13. II. F. 40. 44. 55. & 56. & add. post ITTER de Feud. Imp. cap. 23. §. 2. seqq. CHRIST. THOMASIIUM in disp. de Feud. Alienabili. §. 2. 3. seqq.*

§. II.

Hocce verò suppositò , & cùm nemini Statuum Imp. Feudum suum, Principatum, Comitatum &c. vel totum vel pro insigniori parte, regulariter, (ac nisi forsitan unus alterque eorum peculiaria eam in rem privilegia habeant) citra Superioris consensum, alienare liceat, omnis verò & expectativæ concessio eo tendat, u) ipsam hanc quoque unà prohibitam esse, vel per se patet. Idque eò magis omninò , ubi de tali Principatu vel territorio agitur, quod omnem ulteriorem alienationem vel translationem respuit, ipsâque Lege publicâ, extinctâ aliquando familiâ regente, domanio Imperii dicatum reservatumque. Cujusmodi reservationes seu provisiones ipsò eò, quod publicè allubuerunt ac sancitæ, publicique adeò juris semel factæ, publicamque insuper Imperii utilitatem respiciunt, pactis privatorum minimè mutari vel possunt, vel debent. w) Et in genere, cùm, per ante dicta, nec Cæsaribus ipsismet integrum sit, soli ut ejusmodi quid concedant, sed ad præscitum & consensum Imperii iidem alligati sint ; uberiores sanè hac

Et circa Expectativas in specie.

F 2 in

u) Sed & cùm præcipua ratio, cur domini directi cujusvis consensu adeò ad alienationem feudi opus sit, in eò consistat, ne huic invito spes consolidationis auferatur? Ipse ille eò magis quoque necessarius erit ad expectativas, cùm non minor sic domino injuria, ac per actualem rei alienationem inferatur. Ut de contemptu, quem Vasallus erga hunc ita insalutatum committit, aliisque allegari solitis, ad nostrum hoc argumentum oppidò etiam facientibus, causis, de quibus distinctè *land. THOMASII in alia diss. de caus. prohibet. alienat. feud.* nil dicamus.

w) arg. l. 41. ff. de minorib. & l. 46. in fin. ff. de pact.

in re potestatem libertatemque singuli Principes vel Comites Clientes sibi tribuere, proprioque adeo ausu & citra Supremi Imperii Capitis (imò & alicubi citra Ordinum Provincialium ac subditorum) consensum vel confirmationem, expectativas inter se invicem constituere haud valebunt. x) Quòve minor omnino validitas vel efficacia hujusmodi expectativæ tribuenda, quæ invito planè Principi vel Domino extorta, obluſtanteque prætereà familiâ regnatrice reliquâ, constituta, veluti si quis eorum terris suis exuitur & privatur ab eo, qui privandi jus non habet, y) sique inauditâ causâ & contra *Jus Principum* z) impeditur, quò minus ad sua rursus pervenire possit, vel & provinciæ tandem quidem, ast non alia lege, restituitur, quàm ut Con-Statui potentiori ex-

x) Conf. HERT. *de Superiorit. Territ.* §. 66. ITTER *de Feud. Imp.* cap. 23. §. 8. HORN. *in Jurisprud. feud.* cap. 16. §. 21. Equidem olim jam inita ejusmodi Pacta successoria, factasque oblationes ac alienationes Feudorum Imperialium, etiam quibus approbationes Cæsarum initiò haud acceſſerunt, hodiernum valere videmus. Ast non ex se illa, sed ideò valent, quia deinceps per Leges Imperii publicas, & imprimis per Capitulationes confirmationem roburque suum obtinuère.

y) Quantoperè hac in re cumprimis institutum suum metasque transgressæ fuerint famosæ olim illæ Confoederationes *Rhenanæ*, *Suevicæ* &c. vel unius JO. TRITHEMII testimonium, allegatum quoque DATTIO *de P. P. Lib. 1. cap. 9. n. 9.* satis edocere potest. Jam enim quæ initiò sub specioso tuendæ Pacis publicæ prætextu, meræque adeo defensionis ergò, & ad servandam Imperii tranquillitatem, coaluerant, publicè etiam deinceps probatæ, omnibus mox alijs sese immiscuere, inque omne tandem licentiæ genus abiere.

z) *vid. supr. §. 5. lit. n.*

expectativam vel aliud quoddam jus in Feudum suum Majus concedat, ipsôque hoc facti viâ adactus territorio suo servitutem istam imponat. a)

§. 12.

Atque his jam, quantum satis, de Expectativarum, præsertim in Feudis Imperii Majoribus, constitutione præmissis, vel sic tandem propius ad thema dissertationis præsens accedimus, proposituri nunc & examinaturi casus modosque præcipuos, quibus illæ vel *subvertuntur* perimunturque, vel *per se evanescent* & expirant. Ubi quidem, ut in re paulò delicatiori eò facilius progrediamur, totam materiam sub generalia quædam capita redigere, quidve ubivis notatu dignum, etiam in casus specialiores subinde excurrando, indicare licebit.

Transitus
ad argu-
mentum
ipsum.

§. 13.

Est verò illos inter *Primus* statim *Renunciatio*, à sub-
jecto accipiente facta. b) Jam enim, cùm omnis expe-
ctativa in se contineat beneficium, beneficio autem &
favori pro se introducto quilibet liberè renunci-
et, quò
F 3 minús

Primus mo-
dus renun-
ciatio, ubi
& utrum
hæc in fa-
vorem ter-
tii, vel in
præjudi-
cium agna-
torum fieri
possit?

a) Nullius fanè effectus jura ejusmodi vi obtenta esse, ex ipsa rei indole patet. Cùm quicquid abusu potestatis & de facto, quod ajunt, perficitur, obtineturque, omni jure reprobatum sit, spoliūque potius, quàm jus dici mereatur. STRYK *disp. de via fact. Principib. Imp. permiss. cap. 1. §. 5. 6. 21. 23. 32. add. DN. LEYSER ad ff. vol. IV. p. 1290. §. 35.*

b) Tetigere & illum jam post JAC. BORNIUM *de Expectativ.* STRYK in hætenus *land. disp. de Expectant. cap. V. n. 49.* itemque DN. KOCH in pariter cit. *Tr. de Expectativ. & Investit. event. cap. 1. §. 23.*

minùs idem & quoad istam constitutam fieri possit, nulum habet dubium. Idque indistinctim, sive *gratuita eadem*, sive titulo planè *oneroso* c) quæsita & obtenta fuerit? Atque quamvis posterioris hujus, ubi scil. pro concessione vicissim aliquid promissum vel præstandum est, renunciatio in constituentis inviti præjudicium hoc magis vergere videatur, quod ipsius forsan multum interesse queat, ea ut curatè ferventur, ad quæ expectativarius sese obligavit: tamen salva res est, cum sic renuncians quidem concedentem abs se, minimè verò quoque ipsummet sese ab illo liberet, seu, ut clarius dicamus, corruiat quidem expectativæ jus, sed non simul tolluntur ea, quæ istius nomine ac pro eadem fuere promissa, cum ad ea alter ille, contractu semel perfectò, reque adeò non amplius integrâ, jus quæsitum habeat, quod ipsi hac alterius poenitentia interverti haud potest. d)

c) Facit huc argumentum à feudis ipsis, sive emtitiis, sive quocunque alio titulo oneroso acquisitis, desumptum; utpote quæ, tametsi parum gratiæ ac benevolentia Domini habere videantur, cum non minoris sæpè, ac aliæ res non feudales, æstimentur vendanturque, & exinde quoque vel maxime à nonnullis in feudorum impropriorum classem referantur. *vid. post ROSENTHAL cap. 2. concl. 61. lit. b. & cap. 7. concl. 34. lit. a & b. B. D. SCHWEDER disp. de clausul. investitur. cum pertinent. §. 24. haud eò minus, ex communiori Interpretum doctrina, beneficii nomen ac notionem haud excludunt. STRYK Ex. Jur. Fend. cap. II. qu. 19. seq. & cap. IV. qu. 14. cum ibid. allegg.*

d) Obiter hic annotamus, modum hunc perimendi non in feudalibus solum ac secularibus, sed & in Ecclesiasticis expectativis locum habere. Sint namque posterioris generis abdications

Sed & quamvis ita liberè fiat ejusmodi renunciatio intuitu concedentis, præsertim si nullâ hujus cum injuriâ vel detrimento eadem conjuncta sit, non tamen idem indistinctè obtinebit, si qui forte adsunt Agnati; Quoad Hos namque ante omnia respiciendum: *No-vane*, an *antiqua* sit expectativa, de cujus abdicatione est quæstio? Et prioris quidem generis expectativam, quæ scil. noviter modò constituta & acquisita, accipientem adhuc pro lubitu dimittere vel resignare posse, extra dubium est, cum,

tiones omnes in Jure Canon. parùm favorabiles, nec tam facilè admittantur; obtinent tamen. Et cum muneris ipsius atque beneficii jam collati & suscepti resignatio valeat, post ANDR. VALLENS. *aliosque* ILL. DN. BÖHMER in *Jur. Eccles. ad tit. de Renunciat. n. 1. 2. seqq.* multò magis illi indulgendum, qui non nisi expectativæ, ceu juri ad rem, nuncium mittit. Id saltem quær. nec adeò expeditum: Utrum, quemadmodum abdicatio ipsius beneficii, actu possessi, in *favorem tertii* tendens, conceditur, ita quoque talis expectativæ renunciatio, in gratiam alterius facta, admittenda sit? Et obstare etiam videtur, quod non solum ejusmodi expectativæ per se jam odiosæ, sed nec transmissibiles sint, ergò nec cessibiles haberi debeant. Verùm & hac ratione, præviâ Superioris dispensatione, observatisque requisitis debitis, validè expectativam dimitti cedique posse, hoc minus ambigendum, quod nihil tùm sit, quod Systemati Ecclesiæ repugnet. STRYK *d. l. cap. V. n. 42. seqq.* Quò minor igitur difficultas in ejusmodi secularium & Feudalium quoque Expectativarum in favorem tertii factâ resignatione, cui Domini directi eorumque, quorum interest, consensus accessit, supererit: tùm quod in his non æquè præcisè, ac in istis ecclesiasticis, personæ qualitas & industria, semper electa censeatur, tùm verò quod eadem ad hæredes expectativarii transeant. STRYCK. *d. l. num. 39. seqq.* STRUV. *Synt. Jur. Feud. cap. VII. aph. 8. n. 8.* EYBEN. *Elect. Feud. cap. VIII. §. 8.*

cùm, licet & illa ad hæredes transeat, e) ipsum tamen hoc nonnisi ex persona acquirentis fiat, qui verò, dum sic renunciat, nihil quoque transmittit, ita ut nemo hæredum jus sibi natum vel allegare vel obvertere queat, f) nisi in primâ statim illâ concessione explicitè iidem quoque comprehensi disertèque memorati. g) Ast aliud pro-

e) vid. *præter modò citt.* HORN. in *Jurisprud. Feud. cap. XII. §. 17.*

f) Ad analogiam & exemplum feudi ipsius cujuslibet *Novi*, utpote quod pariter Vasallo cuivis primo, dum adhuc in ipsius ceu primi acquirentis personâ subsistit, liberè in manus domini refutare licet. STRYCK. in *Ex. Jur. Feud. cap. XIX. qu. 20. add.* TESMARUS *disp. de Refutat. Feud. cap. 2. §. 1. seqq. præque memorandus* DN. AVUS B. D. FERD. CHRIST. HARPPRECHT *disp. de Licent. emphyteus. vel Feud. alienand. §. 2. n. 13. seqq.* adeò, ut nec filii, multòque minus fratres aliique agnati collaterales, qui per se spem succedendi non habent, intercedere queant. vid. B. D. SCHWEDER *disp. de Jur. Agnator. in Feud. §. 19. cum ibid. additt.* Idque sive feudum istud novum non pro simpliciter tali, sed jure planè veteris, nach Art und Eigenschaft eines alten Stamm-Lebens, concessum fuerit. Etenim quamvis posterioris generis feudo id simul tributum censi debet, ut in eo collaterales aliquando succedere possint, perinde ac si à Majoribus acquisitum esset; Ipsis tamen illis jus non ante perfectè quæsitum, quàm si dominus & vasallus in istâ voluntatè suâ perseveraverint. STRYCK *d. l. cap. III. q. 18.* HORN. *cap. III. §. 10.* GE. BEJER in *Posit. Jur. Feud. cap. II. pos. 14. seq.* Quod & eòusque extenditur, ut siquidem vasallus sic feudum ad dominum reverti passus fuerit, jus agnatorum prorsus evanescat, idemque non ad tempus saltem, sed in perpetuum consolidatum censeatur. vid. D. JO. GODOFR. BAUER. in *Disp. de Feud. Consolidat. temporar. §. 35.*

g) Est hæc una ex præcipuis & in Feudi Novi refutatione exceptionibus, si scil. ad primam mox istam acquisitionem fratres &

pronunciandum istâ de expectativâ, quam non renuncians ipse primùm, sed vel pater jam, vel avus, vel proavus, vel alius ulterior ascendentium, procreator communis, acquisivit; Hoc quippe in casu Agnati jus, quod ad ipsos pariter devolutum, quodque adeò non ex acceptatione ejus, qui jam vult renunciare, sed ex pacto & providentia majorum habent, unius hujus facto auferri sibi patientur minimè, justissimèque potius ad primæ acquisitionis formulam sese tenebunt.

§. 14.

Cæterùm cùm omnis renunciatio duplici ratione fieri queat, verbis scil. vel factis, illaque ideo *expressa*, hæc verò *tacita* dici sueverit; utraque omninò quoque huc spectat; b) posteriorisque jam casus præcipui & extantiores esse possunt, si v. g. feudo aperto, sciente & non contradicente expectativariò, tertius investitur, inque illud immittatur, vel & idem, cùm nonnisi nudam & promissam saltem expectativam habeat, alteri insuper talem, sed investitura abusiva munitam, concedi patia-

Expressa
hæc vel
tacita.

G

tur,

& agnati ita advigilaverint, ut & ipsis jus aliquando succedendi specialiter & unà promissum fuerit. STRYCK. d. l. cap. 3. qu. 18. § in Cantel. contract. sect. II. cap. 5. §. 3. cui plures adhuc alias, maximam partem ad expectativas quoque applicabiles, addere solent, de quibus SCHWEDER cit. disp. §. 19. conf. EXC. D. PRÆSES disp. de Mutat. Investitur. §. 19. seq.

b) STRYCK dict. disp. de Expectant. cap. V. n. 49. seq. DN. LEYSER Vol. IV. p. 1304. §. 50. Et quid enim interest, verbis an factis animus declaretur? Imò plus sæpe ponderis facta, quàm verba habere, constat. L. 32. §. 1. ff. de Legib.

tur, i) vel & rursus sciens ac prudens permittat, ut feudi, quod expectativæ legi vel oneri jam subiectum, possessor, præviô Domini directi consensu, Confraternitatis, Ganerbinatûs, aliaque successoria pacta, propius valitura, ineat, vel si expectativa eâ conditione disertâ data fuerit & obtenta, ut vestita fieret, acquirens verò investituram eventualem petere omittat, vel si denique, ad majus rei firmamentum, simultanea planè investitura accesserit, hujusque deinceps renovationem, ubi locorum eadem præcisè necessaria, expectativarius neglexerit. k) Quibus utique similibusque factis expectativatum juri suo tacitè renunciassè justissimè censetur. l)

§. 15.

i) Utpote qui deinceps ad aperturæ casum sine dubio præfertur, nudèque expectativatum illum excludit. *per tradita supr. pag. 13. not. w. add. HORN. cap. XII. §. 10. SCHILTER ad Jus Fend. Alemann. cap. XII. §. 1. seq.*

k) Ast quanti momenti simul & præjudicii sit ejusmodi omissio, praxis quotidiana docet, suôque cumprimis exemplo largissimè olim experti sunt *Duces Lanenburgici*, cùm ad successionem Electoratûs Saxonici, extinctâ A. 1423. regnatrice Domô Ascaniâ, adspirassent, vel unicô hoc argumentô tùm repulsi. *vid. Jo. BURC. MENCKEN de Electorat. Saxon. Friderico Bellicoso jnr. collat. cap. II. §. 6. seqq. & cap. III. add. SCHILTER in pecul. Schediasm. de Investitur. Princip. Imp. simultan. adject. comment. land. ad J. F. A. p. 510. seqq. HORN. cap. XVII. §. 5. seqq. junct. cap. XII. §. 27. quorum tamen doctrinæ, quod justo longius abeant, & tantùm non universalem Germaniæ usum adhuc reliquum supponant, corrigendæ ex doctissimâ observatione B. GUNDLINGII Gundlingianor. part. III. num. 1.*

l) Not. Dari ejusmodi facta tacitam renunciationem inducentia, non in secularibus tantùm, sed & in Ecclesiasticis expectativis; veluti si quis beneficium aut officium expectare jussus, munus,

§. 15.

Quandoquidem verò omnis expectativa quoddam in se continet beneficium, (*vid. §. 13.*) atque nemo tam vecors vel supinè negligens reputatur, ut beneficium sibi delatum vel acceptare, vel acceptatum retinere nolit; ideoque etiam repudiatio ejusmodi tam facilè haud præsumi, sed nonnihil dilucidius probari debet; *m*) paucis jam, cuinam posterius incumbat? dispiciendum. Ubi quidem, quod ad *expressam* attinet renunciationem, si verba renunciativa tam oretenùs ac vivâ voce prolata, testibusque idoneis suffulta, quàm literis ac instrumento forsan solenni prodita, satis clara sint, prolixiori probatione opus haud fuerit. *n*) Quoad *tacitam* verò eò potissi-

De proba-
tione Re-
nunciatio-
nis, præfer-
tim tacitæ.

G 2

mum

munus, quò simul fungi nequit, acceptet. per *cap. 30. de Præbend. in 6.* item si Canonicus expectativatus, casu vacationis existente, intra tempus præstitutum non vigilaverit, vel si quis matrimonium iniverit, vel & statum planè ordinemque Ecclesiasticum ac Clericalem mutaverit deposueritque &c. *ANDR. VALLENS. d. l. ad tit. de Renunciat. n. 2. STRYK. cit. disp. de Expectant. n. 50. seq. DN. LEYSER dict. Vol. IV. p. 1304. §. 50.*

- m*) Sunt igitur habenturque & hæ præsumptiones earum in numero, quæ contrarii probationem omnem non excludunt.
- n*) Modò, quæ aliàs ad convalidandum actum in quovis agente præsupponi solent ac debent principia, rectitudo scil. intellectus, atque voluntatis libertas, agendique potestas, etiam in sic renunciante adsint, neque is v. g. pupillus, minor, furiosus &c, existat, vel errore, dolo metuque ad renunciandum adactus appareat. Jam enim hisce demum suppositis, omnibusque aliis ritè curatis, renunciatio, prouti vel simpliciter, vel limitatè, ac pro parte vel ad certum casum facta, effectum sortietur, atque ita valebit, ut ad renunciata nullo unquam

mum attendendum : Utrum expectativarius *proprio suo facto* vel *non facto* ansam præsumptioni dederit ? vel *factum ejus, qui expectativam concessit*, tale intervenerit, quod ad præsumptionem istam operari queat ? Etenim *illò in casu* expectativatus omninò, non animò renuncianti sese, sed alià planè *ex causâ*, hoc illudque fecisse vel omisisse probabit. o) Quod si autem de actu ipsius concedentis, tacitam ejusmodi renunciationem expectativi inducere aptò, est quæstio, distinctiùs pervidendum : *Notoriè* ille, an verò *clandestinè* sit gestus ? Prius namque ubi est, rursus expectativario probandum, quod omni vi suâ, protestatione & contradictione impedire nequiverit ; Sin verò posterius, concedens sua ex parte demonstratum dabit, expectativatum omnium, quæ gereban-

quam tempore redire licuerit, ceu in simili solidè docet *post plures alios B. D. FROMMANN in disp. supr. jam laud. de Revocat. privilegior. licitâ tb. 9.*

-) Sic qui pro obtento expectativæ beneficiò perpetuam concedenti promisit defensionem, ac ingruente deinceps necessitatis casu opem non fert, ipsò hoc omissionis facto expectativæ quoque tacitè renunciassè censetur, nisi probaverit, aut alterius oppressionem se ignorasse, aut in potestate ipsius ac viribus haud fuisse, ut illi debitè succurreret. Sic porrò, qui sub lege eventualis investituræ expectativam accepit, hanc quidem negligendò etiam illam sprevisse putatur, nisi, absque culpâ suâ, id contigisse, apertius demonstraverit &c. Et in genere, ut actus aliquis tantoperè officiat, eidemque plenior tacitæ renunciationis effectus tribui queat, necesse est, illum ita comparatum esse, ut non aliam, quàm hanc renunciationis præsumptionem inducat, cùm nec hæc alias præsumatur. *arg. l. 19. ff. de inoffic. test. CARD. TUSCH. Pract. conclus. Lit. p. conclus. 756. num. 22. MENOCH. cons. 2. n. 135. SURD. cons. 419. n. 34.*

rebantur, notitiam habuisse, neque, dum potuisset, intercedere vel impedire voluisse, ipsôque hoc tacitam renunciationem suam satis superque declarasse.

§. 16.

Haëtenùs de primô expectativas perimendi modô, Renunciatione scil. accipientis. Jam ad *alterum*, qui contingit ex parte tùm *concedentis* ipsius, tùm *successoris* in regimine, diciturque *Revocatio*. p) Equidem de regulâ nullum inter vivos negotium, per se jam validum, solâ alterius poenitentiâ disrumpitur, q) nisi vel lex immediate illud permittat, tempusque ac causas poenitendi determinet, vel ipsi contrahendi modo facultas hæc insit.

Secundus
modus Re-
vocatio
tùm ipsius
conceden-
tis.

G 3

Atque

p) Mirificè circa modum hunc dissentire Doctores, patet ex traditis NICOL. MYLERI *ab Ebrenbach tùm in Nomolog. cap. XIV. tùm præsertim in Hyparcholog. cap. III. §. 23. seqq.* DN. BÖHMERI *in Jur. Publ. univers. part. spec. Lib. II. cap. 6. §. 18. seqq.* & *in Jur. Eccles. ad tit. de concess. præbend. §. 13.* DN. LEYSERI *cit. Vol. IV. p. 1293. §. 37. seqq. junct. p. 1290. §. 36.* DN. KOCH *cit. Tr. cap. I. §. 24. quibus add. B. D. FROMMANN disp. cit. de Revocat. privilegior. licita. tb. 4. seqq. & tb. 17. seqq.*

q) Quod enim semel utriusque partis consensu perfectum & corroboratum, stabile quoque ac firmum manere debet, juxta notum illud: quod quæcunque ab initio sunt voluntatis, mox postea fiant necessitatis. *L. 2. 3. & 4. Cod. de revoc. donat. & L. 3. §. 1. ff. de Pollicitat.* Inque eô potissimùm negotia inter vivos ab ultimis voluntatibus differre constat, utpote circa quas planè aliæ obtinent regulæ, quod scil. nemo eam sibi legem dicere possit, ut à priori recedere ipsi haud liceat, quod voluntas hominis ad extremum usque vitæ halitum sit ambulatoria &c. *vid. omnium loco B. D. JAC. FRID. LUDOVICI disp. de effect. poenitent. cap. II. §. 33. & 37.*

Atque sic verò etiam expectativam non solùm *gratuitam* easdem ob causas, iisdemque in casibus, quibus revocatio donationis licita est, retrahi posse, r) nullum habet dubium; sed & si quæ *onerosa* forsitan per modum contractus innominati constituta, alterque accipiens, quod promisit, sua ex parte præstare noluerit, ob pœnitentiam tùm locum habentem, s) & illa tolli poterit
ac

r) Veluti si expectativatus in eum, à quo beneficium accepit, hostilem induat animum, vel aliò modo ingratum se erga illum exhibeat, FROMMANN *d. l. thes. 12. in fin.* vel & ἀπαις quis hoc orbitatis respectu expectativam concesserit, cui deinceps liberi superveniunt &c. Quamvis hisce in casibus, ubi scil. ad certam conditionem certumque eventum expectativa restricta, conditione illa deinde sequutâ, magis illa ipso jure cadat, quàm ut revocatione speciali opus sit.

s) Etiam per regulas ipsius Juris Nat. sanioris, quod & Romani hac in parte sequuti, & nos in foro hodiernum eò tutius sequimur. Tametsi enim multi jam sint, qui propterea, quod moribus nostris pacta quoque nuda vim obligandi habeant, illam Jure Rom. in contractibus innominatis permissam olim pœnitendi facultatem cessare contendunt, veluti SCHILTER. *in Prax. Jur. Rom. Ex. 32. §. II.* STRYCK. *Uf. Mod. ad tit. de Æstimat. act. §. 2. seq.* LUDOVICI *cit. disp. de Effect. pœnitent. cap. II. §. 24. seq.* & ex instituto D. JO. FRID. HERTEL. *disp. de pœnitent. in contract. innominat. locum non habente. add. Celeberr. D. HEINECCIUS in Element. pandectar. Lib. XIX. Tit. 5. §. 350.* Horum tamen doctrinis adstipulari hoc minus licebit, tùm quod receptio Juris Rom. iis minimùm in materiis, ubi mores patrii non apertò ac specialiter obstitere, vel adhuc obstant, negari nequeat, tùm verò quod non eò minùs hodieque pacta & contractus innominati à se invicem differant, finiumque ideò regundorum prudentiâ opus sit.
conf.

ac subverti. Quod tamen de cætero & in aliis casibus non tam facilè procedit, ita, ut expectativam quamcunque, etiam quam quis ipse concessit, regulariter ac nisi summa Reipubl. salus ac necessitas suadeat, revocare liceret adeò liberè. *t)*

§. 17.

conf. Nobiliss. atque amiciss. Dn. Lt. HOFFMANN in observatt. Jurid. Miscellan. sub Præs. Excell. D. D. HARPPRECHTI Cognati atque Præceptoris summopere devenerandi defensitat. obs. 8. Sed & quamvis hæc pœnitendi licentia exulet in casu, ubi expectativa per transactionem concessa, ipsaque hæc per modum contractus innominati confecta apparet, cum indoles vel natura transactionis haud patiatur, ut solâ unius partis pœnitentiâ ab ipsâ refiliatur. *juxta L. 6. L. 33. § 39. Cod. de Transact.* Tamen neque hæc contra Leges vel utilitatem publicam debet esse inita, alias quippe ea à priori jam irrita ac nulla erit, neque juramento, nec quibuscunque aliis firmamentis convalidari poterit. Quod imprimis notandum ad casus *supr. §. 11.* allegatos.

- t) Quô nomine cumprimis quoque justò laxiorem sese præbuit Dn. LEYSER, dum *cit. loc. Vol. IV. p. 1293. §. 35.* Principi cuiusvis concedenti indiscriminatim revocandi potestatem tribuit, unicumque sententiæ suæ fundamentum in salute publicâ posuit, ad quam & ideò tanquam ad lapidem lydium & legem supremam respici debere, monuit. *ibid. §. 41.* Verùm cum *Vir Celeberr.* non solùm antea ex meris ferè accidentalibus argumentatus fuisset, ac expectantias ejusmodi vel ideò saltem, quod iniquæ & in damnum Reipublicæ vergere viderentur, retractari posse statuerit; sed & ipse *ibid. §. 45. seqq.* justas, utiles ac necessarias dari concesserit, tandemque *in additam. ibid. p. 1322.* expectantias in genere ac in se neque bonas, neque malas, fateri necesse habuerit. *vid. supr. p. 8. not. i.* vel ipsis hisce satis declarasse censetur, in dubio regulæ semper inhærendum, Principique quantum pote, ac nisi salus publica verè

§. 17.

Tum Successoris.
ubi in genere de hujus obligat. ad factum Antecessoris.

Pariter ac idem nec successor, vel cuivis, vel indistinctè, permissum. Ubi quidem, ut nos jam in amplissimam illam satisque controversam *de obligatione successoris ex facto Decessorum* materiam u) plenius immittamus, instituti hujus ratio non concedit. Interim ad quaestionem in præcisione atque generalitate sua spectatam, ante omnia semper attendendum arbitramur: *Primò* an de suo patrimonio Princeps vel alius Antecessor, tanquam privatus, an verò *de rebus civitatis*, tanquam Princeps, aliquid concefferit? Tum *secundò* cuinam, *subdito* scil. an *extraneo*, non subdito, vel *aquali* planè quid promiserit vel

- verè & apertè periclitetur, (uti clariùs postmodum sese explicuit *ibid. p. 1323. seq.*) ab omni revocatione abstrahendum esse. Idque eò magis, cùm de Eodem præsumatur, quod nil inconsideratè egerit, nec adeò expectativam concefferit, nisi Reipubl. utilem ac necessariam. Ut nil dicamus de præceptis moralitatis objectivæ, seu ipsius Juris Nat. quæ Principes æquè ac privatos stringunt, illosque cummaximè non inconstantia modò, sicubi id, quod semel promiserunt, certoque consilio destinarunt, tam facilè & ex levi causâ retractant, sed & insimul injustitiæ manifestæ arguunt. *conf. mox dicenda ad §. seq.*
- n) Quam præ cæteris datâ operâ pertractarunt MYLER. ab EHRENBACH *citt. locc.* JO. OTTO TABOR *Tr. de obligat. successor. in offic.* B. D. JO. ULR. PREGIZER *disp. de obligat. Successor. in Reipubl.* GE. BEJER *disp. de obligat. Successor. Illustr.* ILL. DN. DE LUDWIG *de obligat. Successor. in Principat. & Clientel. S. R. Imp. aliique* quibus add. CELEB. D. DIETER. HERM. KEMMERICH. *in Jur. Publ. Lib. VIII. cap. 16. nec non* DN. KÖCH *cit. Tr. cap. 1. §. 24. seq.* & qui nuper demum argumentum hoc resumit & prolixius discussit ILL. D. JO. WILH. GOEBEL. *in denen Helms stättischen Neben-Stunden. Part. III. cap. 1. & 2.*

vel contulerit ? Ac *denique* quonam titulo, sive quanam ex causâ, merè *beneficâ* scil. seu *lucrativâ*, an verò *onerosâ*, w) aliquid sic concessum obtentumque fuerit ? Jam enim, quod ad *primum* attinet, si Decessorum aliquis propriô ac privatô de patrimonio suô quid elargitus deprehenditur, idem uti nec ipse retractare valebat, x) ita multo minus Successor, quicumque is demum fuerit, revocare poterit. At secus iis cum rebus ac bonis in universum sese habere, quæ Reipublicæ sunt, & vel ad Cameram, vel ad domanium planè spectant, aut eò minimùm aliquando destinata, communiter ferè statuunt. Enimverò tametsi hoc facilius procedat, si concessio ipsa initiô statim suô vitiosa, nulla & invalida appareat; y) vel &, si Princeps

H Ante-

w) *vid.* quæ jam monuimus *supr. pag. II. not. s.*

x) Et in eò quoque omnes conveniunt, quod tùm, ubi Princeps de re sibi omni ex parte propriâ paciscitur, alterique tam subdito, quàm non subdito aliquid confert, donat, &c. non tanquam Princeps, sed ceu privatus consideretur, jureque adeo privatorum etiam utatur. LEYSER *d. l. p. 1299. §. 44. in fin. conf.* huc præcipuè spectantes doctrinas EXC. DN. PRÆSIDIS in *Disp. de Jurisprud. Privat. Princip. Imp. §. 6. seqq.*

y) Ita quidem plerosque regulam ponere observamus, quod scil, ubi de causis publicis agitur, omnis Successor Illustris, sive hæreditariô, sive propriô & ex providentiâ Majorum legisque provisione acquisitô jure, sive denique ut hæres universalis, sive ut singularis, succedat, facta Antecessoris sui, quæ idem ut Princeps, Principatûs ac Reipubl. nomine, suscepit, servare debeat; indeque etiam nec alienationes, oppignorationes, donationes vel concessionem quascunque revocare queat, contractusque potius ejusmodi initos adimplere, vel impletos in suo statu relinquere teneatur: Ex hac palmaria

riâ

Antecessor ejusmodi quid *Subdito* cummaximè, 2) sponte suâ

riâ allegari solitâ ratione , quod quicquid ita Decessor Princeps , ut Princeps , egit , non suô tantum , sed & Reipublicæ nomine , hujusque ex *utilitate* & *necessitate* egisse censeatur , quæ & ideò omnia cum Republica unâ voluisse & per Principem , tanquam caput suum , egisse præsumatur , successori deinceps auferre vel retractare minimè integrum sit. *vid.* cumprimis GROT. *de J. B. & P. Lib. II. cap. 4. §. 13. & Lib. IV. cap. 5. §. 6. seq.* PUFEND. *in Op. Maj. Lib. VIII. cap. 10. §. 8. 9.* ZIEGLER *de Jur. Majest. Lib. I. cap. 4. §. 28. & cap. 12. §. 14.* RHETIUS tum *in Comment. ad Jus Feud. Comm. p. 189. seqq.* tum *in diss. de Transmiss. Territor. German. cap. III. n. 19. seqq. & in Instit. Jur. Publ. passim.* & quos plures allegat DN. KEMMERICH *cit. loc. Lib. VIII. cap. 16. §. 4. seqq.* Verum & notabiles mox ubique ferè limitationes additas videbis , nisi scil. manifestò appareat , Antecessorem quid contra bonos mores , vel contra Leges tum Imperii tum & Territorii fundamentales , ac conventiones cum Statibus Provincialibus initas , vel & contra dispositiones avitas Pactaque gentilitia , vel denique in genere cum apertò Reipublicæ detrimentò , ex inconsultâ prodigalitate , bonorumque Cameralium vel Domanialium dissipatione &c. egisse , promisisse alienasseque. KEMMERICH *d. l. §. 7. seqq. add. BRUNNEM. Consil. 1. n. 90. seqq.* DN. de GOEBEL *cit. Tr. part. III. cap. 2. §. 1. seqq.* DN. LEYSER *dict. Vol. IV. p. 1326.* ubi de speciali planè casu.

- 2) Eidemque tam perpetuo , quàm temporario , sive ex omni , seu aliquâ ex parte tali. Quò posteriori nomine etiam extranei & forenses , qui per se subditi non sunt , interim tamen vel in alterius Principis territorium sese conferunt , & ex causâ temporariâ illius imperium agnoscunt , vel & bona sub eodem possident , non solum veniunt , GROT. *Lib. II. cap. II. §. 5. n. 2.* BESOLD. *Cons. Tub. 34. n. II.* MYLER *de Princ. & Statib. Imp. cap. IV. n. 3.* BRUNNEM. *ad l. 4. Cod. de Incol.* sed & quò minùs iisdem privilegia verè talia concedi possint , nil obstare videmus.

suâ, merâque ex gratiâ & liberalitate, citra omne conventionis præcedanæ vinculum, vel ullum meritorum quoque respectum, adeòque ex causâ merè lucrativâ, promiserit, aut per modum simplicis proprièque sic dicti privilegii concefferit: utpote ad cuius servationem nec Ipse rursus, multòque minus successor validè ac efficaciter obligatus cenferi debet; a) Non tamen idem sentiendum,

H 2

a) Neque enim sic jus quoddam perfectum, sed imperfectum saltem, i. e. cui obtinendo vel retinendo nulla remedia coactiva parata sunt, sibi quæsitum accipiens prætendere potest; ceu solidè, post plures alios, eundem jam in modum argumentatos, docet DN. BÖHMER *in Jur. Publ. Univers. part. spec. Lib. II. cap. 3. §. 62. & cap. 6. §. 19. nec non in Jur. Eccles. Lib. III. Tit. 8. §. II. seqq.* Cui quoque doctrinæ evertendæ haud sufficiunt, quæ regerit DN. LEYSER *cit. Vol. IV. p. 1295. §. 40.* Primo enim neque Böhmerus promissiones ejusmodi planè non servandas esse contendit, quin potius ex regulis honesti, decori ac prudentiæ, & quoadusque igitur fieri potest, earum expletionem Principi cuivis suadet; sed id saltem negat, quod promissario tali jus perfectum, & remedium ad exigendum competat, ipsòque eò illi, si major ratio gratiam revocatam velit, injuria inferatur. Deinceps verò in istâ oppositione nuda quævis promissio vel concessio gratiosa cum pactò verè tali seu conventionem speciali, ex liberali quoque causâ initâ, vel donatione propriè tali, confundi videtur. Jam autem si & privilegium vel aliud quid posteriori modo concessum, idque non ex inconsultâ Principis facilitate profluxerit, atque aliàs cum salute Reipubl. consistere queat, tam liberam amplius revocationem locum non habere, hoc minus dubitandum; cùm & donatio quævis simplex quoque, semel firmitatem suam adepta, titulus ad transferendum dominium habilis sit, neque nisi ex justis suis causis revocari possit. *per notoria. conf. GROTI. de J. B. & P. Lib. II. cap. 14. §. 13.*

tiendum, ubi Princeps alicui, *subditorum* quoque, *b)* per modum veræ conventionis, ex titulô ad jura in re aliâs transferenda idoneo, eodemque præsertim *oneroso* (veluti pretiô planè aliave re interveniente, vel ad benèmeritorum publicorum insignium compensationem, vel ob

§. 13. ibique ZIEGLER *in not.* PUFEND. *Lib. VIII. cap. 10. §. 9.* P. ANT. DE PETRA *de Potest. Princip. cap. 32. dub. 2. n. 38. p. 532. seqq.* & latius quoque B. CONRING. *disp. de privileg. recte conferend. & revocand.* Cæterum quomodo prius principium, quô scil. quicquid ita ex merâ Principis gratiâ, liberâque ejus, nec ad conventionem adstrictâ, voluntate provenit, liberiori retractationi obnoxium diximus ipsi, ulterius ampliari & extendi soleat, etiamsi v. g. clausula precarii, auf Wohlgefallen, non addita, nec potestas revocandi, minuendi vel addendi reservata sit &c. *vid. ap. FROMMANN cit. disp. thes. 16.*

b) Quid? quod non singulis saltem iis, sed & omnibus, simul sumtis, horumque nomine Statibus Provincialibus, interpositô, quod vel cum primis ad initium Regiminis, vel & durante eô, fieri solet, pacto solenniori, datisque desuper planè literis, quas vocant, reversalibus: de quarum sanctitate & efficacîâ *vid. post* PETR. MÜLLER. & AHASV. FRITSCH. *in peccull. schediasmatib.* GESENIUS *de subscript. Reversal.* & D. JOH. GOTTL. SIEGEL *in programm. de Literar. Reversal. equit.* & *justit.* quibus *add.* MAULIUS *Tr. de Homag. cap. 1. n. 11. seqq.* & quæ graviter scripsit etiam post fata Illustris VIT. LUDOV. à SECKENDORFF *im Deutschen Fürsten-Staat. part. II. cap. 4. n. 2. pag. 73. ibi:* Über diß sind auch etliche gewisse Haupt-Sachen, die der Landes-Herr in seiner Regierung, gegen alle seine Unterthanen, nicht allein Gewissens halber, und bey der Verantwortung, die einst den höchsten Gott von ihm fordern wird, sondern auch äußerlicher verbindlicher Schuldigkeit wegen, in acht nehmen muß, entweder daß Er oder seine Vorfahren es also versprochen oder zugesagt 2c. 2c. oder dem alten Herkommen es also gemäß ist.

ob aliud quodvis factum, in utilitatem Reipubl. vergens, five præsens, five futurum, five impletum five implendum, c) hoc vel illud promiserit contuleritve; quippe quod omne, cum semel pactio irrevocabile factum, neque concedenti ipsi, d) neque successori e) de regula,

H 3

la,

c) De quô vid. præcipuè STRYCK *disp. de privileg. tit. oneros. quaesit. cap. III. §. 3. seqq.* DN. BÖHMER *ad. ll. in Jur. publ. univ. cap. III. §. 63. § in Jur. Eccles. §. 14.*

d) Atqui in hoc, si ullibi, fides eò exuberantior requiritur, cum non solum pacta, contractus & conventiones, etiam cum subditis initæ, ex ipso jam Nat. seu Publici universalis juris præscripto, præstationis necessitatem inducant; post plures alios ZIEGLER *cit. Tr. Lib. I. cap. 12. §. 12.* STRYCK *disp. de Interpret. privileg. cap. 7. n. 4. seqq.* Sed & ipsius hac in re omnium maximè interfit, cum pactorum firmitate demum ac observatione, tum propria eminentia, tum & totius Familiæ populique salus nitatur. PUFENDORFF *de J. N. § G. Lib. VIII. cap. 10. §. 6.* JO. FRID. DANNREUTHER *disp. de Jur. Principib. Sacro cap. III. seq.*

e) Idque tum maximè, si vel Idem ut *heres* succedat, vel initio statim subditis observationem privilegiorum, & quod, quæ ipsis ab Antecessoribus Dominis concessa, revocare vel diminuerè nolit, sanctè promiserit, vel & aliàs constet, concessiones istas priores officii & dignitatis Principalis causâ, exproscienteque utilitate ac necessitate publicâ, factas esse. *vid. dicta supr. in not. præced. y. cum Authoribus ibid. allegg. quibus ulterius addi merentur* ULR. HUBERUS *de Jur. Civitat. Lib. I. sect. 9. cap. 5. §. 53. seqq.* MYLER *ab Ebrenb. in Nomolog. Ordin. Imp. cap. X. §. 1. seqq.* ENENCKEL *de Privileg. Lib. III. cap. 10.* B. DN. AVUS D. HARPPRECHT *Resp. 66. n. 149. § 233. seq.* SCHRADER *Vol. I. conf. 9.* B. de LYNCKER *Vol. I. Resp. 2. n. 59. seqq. § Vol. II. Resp. 18. n. 13. seqq.* ITTER *de Feud. Imp. cap. 18. §. 10.* ILL. DN. B. de WERNHER *part. V. obs. Forens. 61. § in supplement. ibid. p. n. 623. seqq.*

la, f) ac adeò promiscuè, solo sub utilitatis publicæ apparentis prætextu, rursus auferre licebit. Quove difficilior igitur revocatio eorum, quæ Rex, Princeps &c. *Extraneo* æquali Regi, Principi, Populo vel Reipublicæ, sub titulo quoque gratuitò s. lucrativò (nedum onerosò planè) promisit aut concessit, ceu quibus omninò tam promittens ipse, quàm successor stare tenetur. g) Cùm, quæ sic conventa, inter æquales gesta, nequè adeò gratiæ naturam

f) Neque verò existimandum, ac si nullò plane casu Principi jus vel privilegium, promissione sic firmatum, revocare integrum sit: Sed eò saltem hoc accipiendum intelligendumque, ut ne Is pro mero suò beneplacitò, & æstimiò, violenter ac de factò procedat, vel hujusmodi quid sine justâ & ad revocandum habili causâ, aut nisi summa ac urgens Reipubl. utilitas id exegerit, sed & de hac evidenter constet, suscipiat *latè FROMMANN dict. disp. tb. §. 13. § 17. conf. AUTHORES Observation. Halens. Vol. III. obs. 15. 16. § 17. atque BÖHMER in Jur. Publ. Univers. §. 64.* ubi notanter quoad posterius, quod non qualiscunque vel ficta, vel colorata vel prætenfa saltem necessitas sufficiat, neque quodvis leve incommodum, ex privilegio tali vel promissione in Rempubl. forsan redundans, eò statim usque operari debeat vel queat, monent omnes; *quibus add.* omninò, quæ de velo hoc salutis publicæ, maximis aliquando iniquitatibus obtendi solito, cordatè scribit DN. LEYSER *Vol. IV. p. 1324. seq.*

g) Nisi concessioni disertè formula vel verba precarii addita, quippe cujus natura est, ut semper & pro lubitu revocari possit. *per notoria. BÖHMER. d. l. §. 62. not. b.* Quò vel maximè jam spectant venationes illæ, quas vocant, gratiosæ & precariæ, de quibus datâ operâ post PETR. MÜLLERUM egit B. DN. AVUS D. HARPPRECHT *in pecul. disp. de venat. precar. §. 40. seqq. add. CHRIST. GOTTL. RICCIUS von der in Deutschland üblichen Jagd-Gerechtigkeit. cap. VI. §. 12. junct. §. 4. seq.*

turam induant, vel obligationem duntaxat imperfectam operentur; sed vel inde quoque acquirenti jus perfectum nascatur, cui persequendo iusta coactionis remedia, & quidem in statu naturali, ubi scil. nullus Judici locus, gladius & bella, in Civili verò (veluti in Imperio nostro Germanico) facultas alterum Summis coram Tribunalibus conveniendi parata sunt. Sed & quamvis alicubi *formula imperii* b) ejusmodi promissionibus vel concessionibus obstet, easdemque ceu nullas vel periculosas revocatas velit; tamen neque concedens, neque filius, neque successor alius hæres in totum liberabuntur, sed ad interesse sive læsionis præstationem sese non minus obstrictos putent; i) hoc magis, cum in hujusmodi conventionibus publicis accipiens & officii seu dignitatis & personæ fidem sequutus fuerit, sibi que habere debeat, qui plus, quàm in ipsius potestate fuerat, eaque forsan, quæ vires ipsius exsuperant, promisit.

§. 18.

Hæc si jam ad Expectativas Germaniæ nostræ feudales applicemus; Primò certum est, illas potissimum, quæ in Feuda Imperii Majora huic illive Statuum justè ritèque concessæ apparent, (*vid. dicta supr. §. 8.*) vel ipso eò, quod Capitulationibus Cæsareis jugiter hætenùs confirmatæ, atque istarum nomine quilibet Imperator Successor specialiter ad factum Antecessoris sese ob-

Application
ad Expecta-
tivas Ger-
man. Feu-
dal.

strin-

b) Quam tantoperè ac unicè ferè urget ILL. DN. de LUDWIG
cit disp. cap. IV. § VII.

i) Ipsâ naturali æquitate & justitiâ hoc suadente. GROTI. *Lib. II. cap. 14. §. 7. ibique Commentatt. add. MÆSTERT. Illustr. Materiar. p. 30. seq. BÖHMER d. l. §. 64. not. k. in fin.*

stringere debuit, citra omne revocationis periculum subsistere. k) Quod autem ad eas attinet, quas Principes ac Status Imp. ipsi constituunt, aut illarum elargitio in *subditum*, aut in *Extraneum*, vel *Æqualem & Con-Statum* planè facta. Ubi quidem de prioribus plura hic differere opus haud arbitramur, cum omnia ista, quæ modò §. *preced.* diduximus, oppidò & illis quadrent. l) Sic namque

k) *vid. omnium loco CAPITULAT. Caroli VI. Art. XI. ibi: Doch uns 2c. und sonst männiglich an seinen Rechten und Freyheiten, auch denen von Unsern Vorfahrern am Reich, denen Ständen propter benè merita ertheilten, und denen Reichs-Constitutionibus gemässen Anwartungen, auß künfftige sich erledigende Reichs-Lehen, an ihrer Krafft und Bindlichkeit unschädlich. Ubi jam non malè à contrario argumentatur, atque ejusmodi expectativam, quàm Decessor Imp. solus, non adhibitâ solennitate legali, neglectôque Electorum vel & Principum consensu, promisit ac concessit, Successorem agnoscere ratamque habere haud teneri, concludit land. DN. MOSER cit. loc. in Introduct. ad Process. Judic. Imp. Anlic. Part. III. cap. 2. §. 48. conf. FLEISCHER cap. X. §. 26.*

l) Quamvis non desint adhuc, qui uti indistinctè & in universum nullum planè successorem hæreditarium *Illustrem* ex promissionibus beneficiorum, ab Antecessoribus factis, teneri, per ipsas Juris Publici Universalis regulas, contendunt; Ita nec in specie Principes ac Status German. licet vel maximè *Filii* etiam ac *Hæredes* illi sint, ad expectativarum olim concessarum servationem obligari, per ipsum quoque Jus Germanicum, statuunt; veluti noviter demum, post BEJERUM, LUDWIGIUM *aliosque* totus in eò est DN. KOCH *dict. Traët. cap. I. §. 24. & 25.* Cujus tamen argumenta, quod prolixius eorum examen præsens institutum haud permittat, conflictui reservare licebit. Cum interim contrarium non solum solidè satis docuerint, sed & praxin certiore testentur, quos magno numero

namque licet expectativæ quoque, quæ merâ ex gratiâ & liberalitate subdito concessa, faciliior sit revocatio, non tamen idem æquè cum illis, quæ per modum *veræ conventionis*, vel & *titulô* planè *onerôsô*, quæsitæ sunt, fieri poterit, nisi vel necessitas publica absolutè iuaserit, vel & aliâs gravissimæ accesserint causæ; quæ verò & ipsæ deinceps abs 1^æ interesse præstatione haud liberant.

m) Quòve minor potestas ad revocandum Principi Successori (nedum constituenti ipsi) eam circa expectativam, quam vel hic *Extraneo* non-subdito concessit, vel de quâ ipsi cum alterô *Con-Statu*, super integro Feudo suô ac territoriô propriô, pactô convenit. Cum præterquam, quod ea expectativarum sit indoles, ut in longum plerumque tempus durent, partesque contrahentes lusisse viderentur, nisi & Successores eò adstrictos voluissent; Hi quoque reverà, quod non in bonis ac territorio solùm, sed & in dignitate ac universitate quadam succedant, hæredum loco censeantur, n) quibus adeò

I facta

numero hanc in rem collaudavit *Magnificus h. t. Academ. Rector* DN. D. SCHÖPFF *Patronus ac Præceptor piè devenerandus*, *Decis. Tubingens. Vol. II. dec. 248. n. 13. § 15, Dec. 249. n. 11. § 12. § Dec. 267. n. 9. § 10.* quibus add. *ITTER de Feud. Imp. cap. 18. §. 9. COCCEJ. Jur. Publ. cap. 27. §. 23. B. D. SCHWEDER Nov. Consilior. Tubing. Vol. I. conf. 139. n. 13. seq.*

m) Fuit equidem, cùm & hoc negasse videretur DN. LEYSER *sæpè cit. disp. insertâ Vol. IV, Meditatt. ad Pandect. p. 1298. §. 44. sed vid. jam mentem ipsius clarius declaratam ibid. p. 1325. §. 3. conf. HORN. cap. XII. §. 10. STRUV. Jurisprud. Feud. cap. IX. §. 8. § 13. seq.*

n) vid. ex *suprà not. n. § 9. allegatis cum primis RHET. diss. de transmiss. Territor. cap. 3. TABOR de obligat. successor. in Offic. cap. V. n. 21. seqq. MYLER. in Nomolog. cap. XVI.*

facta pactaque Antecessorum servanda; Insuperque verò, quod ad casum posteriorem spectat, uti ille inter rariores referendus, ita nec hujus generis expectativa, Principi à Principe constituta, per se valeat, cui non ex unâ parte Imperatoris, jamque modò & Imperii, consensus vel initiò statim, vel deinceps minimum per modum confirmationis, accessit, o) tùm & ex alterâ parte Status Provinciales intervenerunt, utpote qui, quemadmodum ex plerarumque Provinciarum formulâ in consortium consultationum super causis majoris momenti adhibentur, p) ita, ubi semel adsentiti, nomine Reipublicæ, (quæ non moritur, mutatô licet centies successore) consensisse seque unâ obligasse censentur. Quibus omnibus accedit, quod expectativæ tales nonnisi gravissimâ ex causâ constitutæ fingi queant.

§. 19.

Tertius
modus
dissensus
mutuus.

Affinis duobus hætenùs recensitis expectivas perimendi modis *Tertius*, *dissensus* scil. *mutuus*; qui & ab illis in eò saltem differt, quod, cùm isti nonnisi unilateraliter, & quidem ex parte accipientis renunciando, ex parte constituentis verò revocando contingant, heic jam uterque rumpat, & in dissolutionem expectativæ consentiat. Ast verò quemadmodum mutuâ ejusmodi dissensione seu pœnitentiâ omnes ferè obligationes, præsertim ubi res adhuc integra est, tolluntur, eâdemque inter-

o) conf. DN. MOSER d. Tr. cap. II. §. 58.

p) vid. præsertim STRYCK disp. de Statib. Provincial. Cap. II. DN. STRUBE tùm in disp. de orig. Nobilitat. Germ. pag. 65. seqq. tùm in Observatt. adjunct. Tract. de Jurib. villicor. obs. IV. per tot.

interveniente regulariter ab omni conventionē recedere licet: *q*) Ita idem circa expectativas quoque partibus permiffum, cū quod folas inter ipfas actum, abs folis etiam iis refcindi queat, pariaque tūm jura, quæ Vafallum inter atque dominum directum aliās circa feudum ipsum, ejusque fublationem, obtinent, valeant. *r*) Quod & indubium, fi res dominum feudi concedentem & expectativarium folū contingat, nec vel Fratres, vel Agnati alii, vel & Filii ipfimet, iuftam intercedendī ac contradicendi caufam habeant. (*vid. dict. fupr. §. 13.*) Quod fi autem cafus fit, quem modò §. *preced.* pofuimus, ubi fcil. Vafallus ipfe alteri, & in Germaniā noſtrā Princeps quoque Principi, in ſuo Feudo expectativam *principaliter* conſtituit, quam tamen deinceps Dominus Superior confirmavit, tūm fanè mutuo illi diſſenſu ſuo rem non perficient, ſed & hujus adſenſu, præfertim ubi investitura forſan eventualis jam ſequuta, ejusdemque intereſſe queat, ut expectativatum futurum Vafallum retineat; opus erit.

q) Per ipſum ſanæ rationis dictamen. Etenim uterque contrahentium ex initā conventionē jus quæſitum habebat; Poſtquam igitur negotium utrique diſplicet, quilibet juri ſuo reſtunciat, resque in priſtinum ſtatum reponitur, ubi neuter alteri obligatus fuerat. PUFENDORFF. *de J. N. & G. Lib. V. cap. 11. §. 8. conf. l. 35. ff. de Reg. Jur. §. 4. Inſt. qu. mod. toll. obligat.*

r) Argumento à minori ad majus ſumto: Ubi tamen obſervanda, quæ de indole ac requiſitis mutui ejusmodi diſſenſus in ſimili planè tradit DN. PRÆSES in *cit. Diſp. de Mutat. prior. investit. §. 14. ſeqq.*

§. 20.

Quartus
modus In-
habilitas
subjecti ac-
cipientis.

Porro *Quartum* expectativam finiendi modum constituit *Inhabilitas subjecti accipientis*, s) five cessans tandem peculiaris personæ *qualitas*, quam in conventionem partes, aut disertè, per modum requisiti, supposuere, aut ad quam minimum primi expectativam constituentes in dubio semper respexisse censentur, ita, ut emergente deinceps isto qualitatis defectu, alteratâque sic personæ conditione, & expectativam quoque cessare voluisse præsumi queant. Prouti verò inhabilitatem hanc non voluntariam, sed involuntariam esse oportet, illaque magis ad renunciationem tacitam, de quâ *supra*, accedit; Ita variis ea modis contingere potest, veluti vitio quodam naturali superveniente, de quô constituenti initio ac in concessione haud constitit, t) vel dignitate ad certi feudi acquisitionem & possessionem aliquando necessariâ peremptâ, vel & amissô planè Statu Civitatis in Imperio, u) aut delicto tali commisso, quod per se quoque feudi

s) Æquè ac ob eandem quoque in genere privilegia revocari posse, constat. vid. post plures alios B. LAUTERBACH in *Colleg. ad tit. de constitut. Princip. §. 55.* nec non B. D. FROMMANN *land. disp. th. 6. §. 7.*

t) vid. præ cæteris SIM. ULR. PISTOR. in *addit. ad H. Pistor. Lib. II. qu. 32. lit. B.*

u) Idque si quis v. g. in totum Eidem eximatur, vel ob gravius delictum Bannô Imperiali notatus proscriptusque fuerit, qualiter bannitus uti omnia bona, jura & privilegia amittit: ENENCKEL. *de Privileg. Lib. III. cap. 13. per tot. GAIL. Lib. I. obs. I. n. 38. MYNSING. cent. III. obs. 52. LAUTERBACH d. l. §. 56.* Ita sine dubio quoque expectativâ, si quam habet aliqui, cadit.

feudi amissionem operatur, w) vel denique deficiente amissâque facultate præstandi ea, quæ ad expectativæ concessionem fuere promissa. x)

§. 21.

Extantior tamen præ cæteris inhabilitatis casus tùm se se exserit, cùm expectativa in feudum per se & naturâ suâ masculinum certæ cuidam genti vel familiæ collata, quæ tamen in stirpe masculâ deinceps exaruit tota: Ubi jam & ista expirasse censetur, neque ad foeminas amplius transibit, licet pro se ac hæredibus (nedum si pro masculis disertè) acquisita, filiæque non solum supersint, sed & illæ in reliquis feudis suis, terris ac ditionibus promiscuè succedant. Idque verò uti quoad istas expectativas, quæ in feudis minoribus & landsassicis datae sunt, y) expeditum est; Ita præprimis quoad illam etiam nullum dubium habet, quam in Feudo quodam Imperii Majori Princeps, Comes &c. Principi, Comiti &c. principaliter, accedenteque demum superioris consensu & appro-

Præcipuus hujus casus, si tota stirps masculina expectativarum extincta, ubi foeminae excluduntur.

I 3

batio-

w) vid. SCHRADER de Feud. P. III. cap. 2. n. 29. BERLICH P. II. conclus. 54. n. 38. STRUV. Synt. J. F. cap. XIV. apb. 8.

x) Obiter hic not. caput hoc inhabilitatis non in secularibus solum ac civilibus, sed & in Ecclesiasticis cumprimis expectativis attendi, eoque jam degradationem, vel depositionem vel & quodammodò translocationem pertinere. conf. integrum elegans Responsum ap. DN. BÖHMER in Jur. Eccles. Protest. Lib. II. Tit. 8. §. 18.

y) Argum. eorum, quæ habentur in textt. I. F. 8. II. F. 11. § II. F. 26. ulteriusque docent VULTEJ. de Feud. Lib. I. cap. 9. n. 39. FINCKELTHUS. disp. Feud. II. controuv. 18. ROSENTHAL. cap. VII. concl. 34. STRUV. d. l. cap. IX. apbor. 8. n. 1. seq.

batione, constituit. Quid? quod nec de illis, quas Imperator & Imperium primario concesserunt, aliter statuendum: Cum ubique summi concedentes vel paciscentes id potius, quod ordinariæ Feudorum, Imperialium quoque, naturæ convenit, quàm quod irregulare est, & à Legibus feudorum in universum abhorret, spectasse voluisseque censendi sint. Res ipsa quoque, & quod ejusmodi in casu omnis regulariter expectativa cum masculis extinguatur, probatu vel demonstratu haud adeò difficilis.

§. 22.

Argum. 1.
à foeminarum
successione,
præsertim in
feudis, semper
odiosa.

Primò namque satis testatum est, ac undique compertum, quàm odiosa res, apud Germanos præcipuè, nunquam non, ac inde jam ab antiquissimis temporibus, fuerint hæreditates & successiones foeminarum, quàmque difficulter eædem non in Feudis solùm, sed & in ipsis planè allodiis, olim admissæ, semperque minimum potior filiorum ac filiarum ratio habita fuerit; adeò ut, (si solos Visi-Gothos, Romanorum vicinorum mores forsan citius imitatos, exceperis) nulla ferè alia gens Germana antiquior reperta sit, quæ bona sua liberis promiscuè sineque ullò sexus discrimine detulerit. Ita enim alibi filias, semel dotatas, plane excludebant, alibi in subsidium tantùm, deficientibus fratribus, vocabant, alibi-que solis mobilibus contentas esse jubebant. 2) Eo
magis

2) Quò *vid. omninò*, qui id ipsum tum ex concentu ferè communi aliarum olim quoque gentium, tum præsertim ex Legibus & consuetudinibus Germanicis prolixius probarunt B. DN. THOMASIVS in *Select. Fendal. p. n. 321. seqq.* atque DN. HEINECC.

magis verò eadem à Feudis jam olim arcebantur, & adhuc arcentur, quò graviores in hisce rationes, promiscuam successionem impediētes, sese produnt. Jam enim, ut alias minùs sufficientes, *a)* mittamus; id certum est, & tantum non inter omnes, quotquot de feudorum origine multum aliàs inter se dissident, convenit, eadem initio nonnisi *militiæ*, (cujus tamen foeminæ haud capaces) sive jam actæ, sive adhuc agendæ, intuitu, adeoque militibus saltem fuisse data; *b)* tùm & hoc expeditum, illa, ex quò hæreditaria facta, pro fine suo jam decus & conservationem familiarum habere; Ast filiaæ adeò

NECC. in Elem. Jur. Germ. Lib. II. Tit. 9. §. 217. seqq. quibus add. DN. DE LUDWIG Tr. von dem Preussischen Neuburg. part. II. §. 11. p. 51. seqq. nec non Celeb. D. CRAMER disp. de pact. renunciat. filia Nobil. cap. I. §. 3. seq.

a) Quas cum aliis magno aliàs numerò afferunt & urgent. vid. SONSBECK. de Feud. p. 9. m. 120. RITTERSHUS. Partit. Feud. Lib. I. cap. 14. VULTEJ. de Feud. Lib. I. cap. 9. n. 29. WURMSER. de Feud. Impropr. Class. III. sect. III. n. 76. seqq. BOCER. de Success. Feud. cap. III. qu. 3. STRUV. Synt. Jur. Feud. cap. II. apb. 11. § 12.

b) Unde quoque non solum tota res feudal̃s institutum merè bellicum, sed & illud militare feudorum genus meritò pro omnium antiquissimo habetur. Quamvis non desint, qui adhuc Aulica ista, præsertim in Germaniâ, ætate priora existimant. vid. Illustres Viri DN. DE LUDWIG in Comment. ad A. B. Tom. II. p. 992. & DN. DE WESTPHAL. Tr. de Fat. ac usu Stud. Jur. Feud. in German. §. 12. Quibus tamen id unicum reponere licebit, quod tùm feuda diu ante apud Germanos cognita fuerint, quàm mos iste officiales Aulicos beneficiis alendi invaluit, tùm & horum perpauca, ut plurimumque quatuor saltem, assumti, qui, si vel maximè mercedis loco feudum accipere, tot reliquis aliis originem dedisse nequeunt.

adeò non eò inserviunt, ut potius, dum alienæ gentis hominibus nubunt, ex ejus, in quâ constitutæ sunt, familiæ sacris quasi ac nomine exeant, eandemque finiant ac destruant, suòque adeò jure illis careant. c) Quibus denique accedit, quod, cum feuda, quæ in primis suis incunabulis nonnisi precarii atque usufructûs simplicis naturam induere, non filiis tantum ac nepotibus, sed & descendantibus tandem omnibus in infinitum relicta fuere, d) dominorum directorum ubique interesse coeperit, providere, ne jus ipsorum planè aliquando inutile fieret, speque tandem ii consolidationis omni privarentur. Quare & restrictio mox addita, ut ne hæredum feudalium nomine foeminæ comprehenderentur; quæ & ideò, nisi speciali pacto, privilegio, lege vel consuetudine, ad successionem vocatæ vel admissæ, e) omni tempore pro exclusis habitæ, & adhuc habentur.

§. 23.

Argum. 2.
ab indole &
qualitate
Expectati-
varum.

Atqui verò, quod *secundò locò* notandum, expectativæ cujusvis, in feudum promissæ vel concessæ, jura per

c) vid. præ cæteris KNIPSCHILD. *de Fideicommiss. Familiar. Nobil. cap. VII. n. 127. seqq.* B. D. HARPPRECHT *Resp. 70. n. 83. seqq.* & D. SCHWEDER *Disp. de Jur. præcip. Masculor. præ fœmin. in success. Feud. cap. I.* & qui doctrinam hanc æquè in Feudis Imperii obtinere docet B. D. GRIBNER. *disp. de Feud. Imp. Masculin. non Fœminin. per tot.*

d) conf. Periodos has sollicitius examinantem B. D. ACAT. BECKIUM in *Tr. de Parib. Ministror. & Vasallor. jurib. cap. III. §. 1. seqq.*

e) vid. omnium loco B. D. SPENER in *Observat. Histor. Feud. II. §. 7.*

per se jam ita comparata sunt, ut feudalibus magis, quàm allodialibus accenseri queant debeantve. Utut enim nullæ earum, quamdiu expectativæ manent, nudumque nomen hoc ferunt, feudum adhuc ipsum afficiant; Quoniam tamen pro *objecto* feudum, pro *subiecto* accipiente futurum Vasallum, ac pro *sine* successionem in feudo, sed & pro *modo deferendi* sæpius investituram eventualem adjunctam habent, prætereàque alienari ac in tertium transferri hoc minus possunt, quod plerumque intuitu certæ personæ ejusque descendendum datæ concessæque censentur, nemo forsan fuerit, qui non & ipsas illas jam qualitate feudali præditas agnoverit. Cumque igitur Jura Feudalia non solum ubique ac in universum, sed & ea præprimis, quibus in Germaniâ utimur, f) subiecta habilia, interque hæc potissimum masculos, supponant ac requirant, nemoque quàm qui & feudi capax est, in eò succedere queat, vel exinde rursus clarè patet, nec expectativas ad foeminas transire posse, tamque diu eas pro exsortibus & exclusis justissimè haberi, donec in *primâ statim concessione*, pacto vel privilegio, specialiter comprehensas sese diserteque nominatas ac vocatas probaverint.

§. 24.

Tertiò id constat, quod in feudò præsertim oblatò ipsum quoque dominium directum non ulterius duret, quàm quidem masculi domini dirigentes supersunt, his-

K

que

Arg. 3. à
majori ad
minus.

f) Quò faciunt maximè textt. I. F. 1, §. 3. I. F. 22. 24. §. 28. II. F. 8. pr. §. 1. II. F. 11. *Jus Feud. ALEMANN. cap. 1. §. 4. §. cap. 44. §. 2. Jus Feud. SAXON. cap. 11. 6. §. 21. AUTH. VETUS de Benefic. §. 4. add. EYBEN in Elect. Jur. Feud. cap. VIII. §. 2.*

que extinctis, istud cum dominiô utili consolidetur. Est hoc summum juris principium, non solum ab interpretibus Feudistis communiter ferè defensitatum, sed & ab integris Collegiis Juridicis statuminatum, g) imò ipsis quoque Summis Imperii Tribunalibus agnitum probatumque. Licebit verò sic abs cessatione domini directi ad extinctionem expectativæ (illius maximè, quam Principes ac Status Imp. sibi invicem peculiari pactô constituere) hoc liberius argumentari, quod illud nihil restrictivi aliàs contineat, sed pro ejus subsistentiâ semper plus minusve præsumatur; cum è contrario expectativæ parum habeant favoris, h) strictissimèque explicandæ sint, indeque etiam multò facilius expirent. Et certè, si dominium directum, tanquam fortius ac præsentaneum jus in re, ad foeminas haud transit; hoc minùs illæ in expectativâ, ceu jure ad rem, eòdemque à futurò demum casu suspensò, succedere valebunt. Sed & quemadmodum in feudo cum primis oblato multum refert, ne vasallo per foeminarum nuptias, ac transitum in aliam planè familiam, novus idemque ex multiplici forsan ratione minùs gratus dominus surrogetur; Ita quoque non ejus solum, qui expectativam concessit, sed

g) Omnium loco huc allegasse sufficiat *Magnif. D. D. SCHÖPF* *Decis. Tubing.* 309. per tot. & imprimis n. 53. ubi ad consensum unanimem præcipuarum Germaniæ Facultatum Tubingensis, Halensis, Altorfensis, Gieffensis, Salisburgensis ac Ingolsta-diensis provocat. add. impressa *Kurze Facti Species in der Rechts-Sache zwischen E. L. von Bohenstein und denen Hochgräfl. Limburgischen Erb-Töchtern.*

h) vid. *ANDR. DE ISERN. in cap. si verò. I. F. 3. JUL. CLARUS Lib. IV. Recept. sentent. §. feudum qu. 14. STEPHANI de Jurisdic. Lib. III. p. I. cap. 18. BERLICH. p. II. concl. 54. n. 5.*

sed & totius Reipublicæ seu Provinciæ permagni interesse potest, ut ne illa sic in alienam planè, inque primâ concessione haud nominatam, domum vel gentem transmittatur, novusque adeò expectativarius ipsis obtrudatur.

§. 25.

Denique verò & huc oppidò facit alia notior juris regula, quâ scil. jus publicum sive publicè constitutam rei alicujus formam pactis privatorum mutari haud debere præcipitur. Jam verò & Feuda Germaniæ nostræ non minora saltem, sed & majora eam semel ipsâ lege ac consuetudine tantum non universali inditam naturam ac indolem habent, ut masculina sint. Quod si ergò, quem casum hætenus potissimum spectavimus, Princeps vel alius territorii Dominus, alii Con-Statui expectativam vel aliud quoddam jus in Feudum suum, irrequisitò posthabitòque, præsertim post Capitulationes introductas, Cæsaris & Imperii consensu, promiserit vel concesserit, sanè quicquid ita inter partes actum vel conventum, nonnisi pacti privati loco habetur, quibus & ideò propriò ausu naturam feudi alterare, masculinumque illud in foemininum mutare minimè licebit; i) quod tamen contingeret tandem, si ejusmodi expectativa in foeminas quoque transfiret. Quamvis nullum sit dubium, quò minus & tùm, cùm ab Imperatore & Imperio, adeoque legitimè, familiæ alicui, quæ proprias suas terras jure succedendi promiscuo jamdum possidet, aut feudum aliud masculinum, aut expectativæ in illud jus concessum apparet, masculi soli vocati, postque horum interitum

Arg. 4. ab
alia juris
regulâ.

i) Conf. dicta supr. §. 11. p. 43.

tum foeminæ adhuc ipsô jure exclusæ censeantur. Et enim cum harum successio per se jam odiosa, anomala, extraordinaria & privilegiaria saltem sit, privilegium verò de re ad rem, vel de uno territorio ad aliud, extendi nequeat, k) hoc magis in feudo ejusmodi noviter collato nova quoque privilegii concessio docenda erit. l)

§. 26.

Casus specialior, distinctim decidendus.

Perducunt nos hæc ad casum adhuc specialio- rem, nemini Interpretum, quantum perspicere licuit, hæc- nus observatum pertractatumve: Quid scil. sentiendum sit, ubi Princeps quidam vel & alius Statuum Imperii privilegium extensius ritè quoque ac legitimè obtinuit, vi cujus non illæ solum terræ, quas Idem actû tenet, fo- mininæ successioni obnoxia declaratae vel stabilitæ, ve- rum & ad eas, quas vel Ipse vel ejus posterî deinceps ac in posterum acquisituri sint, foeminis in antecessum adi- tus ita paratus & concessus est, ut in istis quoque ali- quando iis promiscue succedere liceat, ipsæque hæc ad ipsum mox acquisitionis actum naturam hanc induant; *Utrum per ejusmodi privilegium etiam expectativarum alio- rumque jurium feudalium, alibi postea quæditorum, trans- missio ad foeminas unâ concessa dici probarique queat?* Quæ- stio hæc ex curiosioribus simul & gravioribus una, ad cujus tamen decisionem nonnisi distinctim procedere li- cet, ac sequentia potissimum observari debent: ut nim. *ante omnia* attendatur ad tenorem privilegii ipsius, tum ad qualitatem, mentem ac voluntatem partium contrahen- tium

k) FINCKELTHUS. *Disp. Feud. I. Controv. 12. cui add. B. D. GRIB- NER. cit. disp. de Feud. Imp. Masculin. §. 10. sq.*

l) *conf. quæ scripsimus supr. §. 21. circa fin. & §. 22.*

tium s. eorum, qui expectativam constituere; *tum* verò ad naturam indolemque territorii, in quod Familiæ ejusmodi privilegiatæ expectativa concessa; *tumque* denique ad modum s. titulum quò eadem data obtentaque fuit.

§. 27.

Ubi iam, quod ad *primum*, *tenorem Privilegii* ipsius, attinet, penitus spectandum: An illud in genere pro juribus quibuscunque, etiam feudalibus, iisdemque tam præsentibus, quàm futuris & adhuc suspensis, in foeminas quoque extendendis, datum sit? an verò de illis præcisè terris, quæ *actu demum* acquisitæ fuerint, & in quas non spes tantum aliquando succedendi competit, loquatur ac disponat. Utpote quod omne non unum idemque est, sed diversimodè deinceps quoad effectus oppidò diversos dijudicatur. Et verò cùm privilegia in univ-
sum ad literam sint explicanda, *m)* nec ex majoritate quidem, nedum ex paritate rationis, de casu ad casum trahenda, sed & in substrato expectativæ, quod jam diximus, adeò parum favoris habeant, ut potius restringendæ, quàm ampliandæ veniant, præsertim nostro in Imperio, quo alienationes omnes ac translationes feudorum, ob destinationem eorum domanio Cæsareo factam, prohibitæ, insuperque successio foeminarum per se anomala ac irregularis censeatur; non possunt non *tria hæc* odiosa efficere, ut privilegium ejusmodi strictissimè capiatur, indeque ubi illud de feudo actu

Nim. attendendum I. ad tenorem privilegii.

K 3

demum

m) BRUNNEM. *conf.* 163. n. 56. CARPZOV. p. 11. c. 4. *def.* 113. n. 13. 14. STRYCK. *de Interpret. privilegior.* cap. K. n. 44. § cap. VI. n. 41. *seqq.*

demum acquisito verba facit, eadem ad expectativam, tanquam jus diversissimum, extendi nequeant.

§. 28.

2. ad qualitatem ac voluntatem concedentium.

Sic porrò, *quoad secundum, qualitatem* scil. ac *voluntatem* n) constituentium s. contrahentium, iterum multum interest: Utrum Statui ejusmodi privilegiato expectativa abs Imperatore & Imperio principaliter ac solitarie, nec adeò per modum duntaxat confirmationis, Dominoque territorii possessore ad eam nil conferente, concessa sit? An Hic ipse eam in alterum contulerit, Imperio vel planè non consentiente, vel confirmatione suâ saltem accedente? Etenim priori in casu privilegium tale facilius forsan locum inveniet, cæterisque paribus & ad expectativas extendetur, cum ipso eo istud, Imperium videl. quod summus sit concedens, in hoc quoque consensisse censeatur. o) Posteriori verò in casu ulterius sollicitè dispiciendum, *quid* proprie & annon *aliquid peculiare* inter partes fuerit actum? Quod si enim sine ullâ limitatione vel conditione expectativa sic constituta, eadem quidem & in foeminas familiæ expectativatæ, non tamen

n) Quænam omnibus in negotiis voluntatis partes inter declaratæ vis ac efficacia sit, tum ex moralibus patet, tum & egregiè demonstratum dedit *Magnif. DN. PATRUS D. HARPPRECHT Nov. Coll. Consil. Tubing. Vol. VII. cons. 18. n. 160. seq. add. RHETIUS ad I. F. 8. n. 5. p. 265. & B. D. MAJER in Comm. ad Jus Fend. cap. 30. p. 884.*

o) *arg. principii illius ferè communis, quod privilegia contra concedentem largissimè queant explicari. Ad quod tamen multa habet, quæ moneat CHR. THOMASIVS disp. de Interpretat. beneficior. Princip.*

tamen aliter, quàm si tùm territorii qualitas specialis, tùm & modus constituendi apertò haud obſtent, transibit. Quod omne ſecus, ſi illa certarum ſaltem perſonarum (*vid. ſupr. §. 20. & 21.*) intuitu data; idque *vel expreſſè* (veluti ſi pro accipiente tantùm ejusque ſucceſſoribus masculis diſerte conſtituta, itemque ſi in totâ conſeſſionis formulâ de Principibus duntaxat, neque etiam de Principiſſis, ſermo ſit, tùm & ſi accipiens ipſemet, cùm vel maxime apud ipſum ſtetiſſet, clariuſ ut loqueretur, fœminasque etiam comprehenderet, tamen in concedentis, qui nonniſi masculos vocatos voluit, imò ubicunque hæredum facta mentione ad illos ſolos totum negotium reſtrinxit, intellectu ac intentione ſatis exſertâ acquieverit, multòque magis, ſi idem ſua quoque ex parte per integros tractatûs masculos ſaltem nominaverit,) *vel & tacitè*, ut ſi expectativa ex præcedaneo nuncque mutato & ſublato Subfeudo Imperii ortum trahat, inque ejus locum ſufficiatur, ipſum verò hoc per primam ſtatim conſtitutionem ſuam nonniſi abs Subdominis Directis masculis fuerit recognitum. Tùm namque ac ſi præſertim primæ iſtius, ſuper ſubfeudo iſtò olim initæ, conventionis leges jam & pro fundamento Tractatuum ſuper expectativâ ipſâ poſitæ apparent, & hæc deinceps eò juſtius ad illam originem ſuam exigitur, primævamque etiam naturam ſuam retinuiſſe cenſetur; adeò ut hiſce in caſibus, ac ob contrariam partium voluntatem, memoratum tale privilegium, quoad ſucceſſionem fœmininam, oppidò ceſſet.

§. 29.

3. ad indo-
lem terri-
torii.

Eò firmiores autem hæ tam probationes, quàm præsumptiones, si, *quoad tertium*, territorium, in quod expectativa sic collata, ita comparatum existat, ut ipsis Legibus Imperii publicis, privilegio tali tum anterioribus, tum posterioribus, non foemininæ solum, sed & omni plane successioni alienæ interdictum sit, veluti si Imperio illud, aliquando vacaturum, hujusque Camerae ac Domanio destinatum. Quod uti quoad Feuda Imp. Majora generaliter per Capitulationes, jamque ante sub Wenceslao & Maximiliano I. Impp. (*vid. supr. §. 7. & 8.*) publice allubuit; Ita hoc attentius spectandum, si de territorio agatur, circa quod specialissime ac solenniter publicis in Comitibus cautum fuit, ut ne in quemquam alium, extinctâ olim familiâ regnatrice, transferretur, vel aliô quocunque modo alienaretur, sed Imperii usibus ejusque dotatio perpetuò reservaretur. Ubi sane & expectativa quævis unâ prohibita censetur, atque sicubi quædam concessa apparet, eam si non pro nullâ & invalidâ habendam, tamen omni ex parte restringendam esse limitandamque, per se patet; Idque eò magis, si non neglectô solum Imperii consensu, sed invito plane eodem, interpositôque ejus dissensu, constituta doceri queat.

§. 30.

4. ad mo-
dum defe-
rendi expe-
ctativam.

Sed nec minus *quarto* ipsum istud, utrum scil. expectativa extendenda vel restringenda sit? ex *modo* quoque vel *titulo*, quô delata eadem obtentaque fuit, dijudicandum erit. Etenim quamvis, si sponte & ex merâ libe-

liberalitate ac beneficio, merôque forsan ex amore & fiducia, illa collata, largior quædam explicatio, minimum in ordine ad concedentem, locum habeat; eadem tamen omninò cessat, ubi quis vi quasi ac necessitate urgente adactus, & ad evitandum majus malum vel incommodum, per modum transactionis tandem eam constituere debuit. *conf. supr. §. II. circ. fin.* Jam enim quemadmodum transactio omnis per se modò non aliam, quàm strictissimam, admittit interpretationem, p) nec de re ad rem, nec de personâ ad personam, nec de casu ad casum, trahi potest: q) Ita nec respectu sic concedentis aliud obtinebit. Hoc minùs, cùm ejusmodi expectativa ex necessitate constituta analogiam quandam cum feudo oblatô habeat; minimumque onus quoddam feudo inherens arguat, ubi quidem in dubio semper levius saltem, ex communi Doctorum sententiâ, r) impositum censerì debet. Quibus prætereà tritior alia juris regula accedit, quâ scil. nemo plus juris, quàm ipse habuit, in alium transferre valet. At si quâ in familiâ ac territoriô foeminæ haud succedunt, nec ad illas quoque expectativam dans vel constituens respexisse potuit.

L

§. 31.

p) Per l. 99. ff. de V. O. § l. 31. Cod. de pact.

q) vid. ZASIUS vol. I. cons. 9. SCHURFF. cent. 3. cons. 10. n. 30. MEVIUS Consil. posthum. 50. n. 53. cons. 51. n. 61. cons. 65. n. 143. Hinc quoque pro omissis & rejectis habenda quæ in illâ non sunt expressa. arg. L. 64. §. 9. ff. solut. Matrim. L. 15. §. 26. ff. de injur.

r) Post plures alios eam in rem collaudatos ROSENTHAL. de Fend. cap. VI. conclus. 68. n. ult. in not. Gg.

§. 31.

Exclusa
porro cen-
setur &
transmissio
expectati-
væ per fo-
minas in
masculos.

Hiscæ verò ita se habentibus, ac cùm, per hætenùs deducta, foëminarum jus in feudis de regulâ in univer-
sum exulet, id omne non eò saltem accipiendum, quod illæ nequeant succedere ipsæ, sed & eòusque extenden-
dum, ut nec juris quicquam eadem in masculos, sive maritos, sive filios, sive nepotes, sive & generos, trans-
mittere valeant. s) Et enimverò, quamprimùm de in-
tentione seriâ primorum feudi alicujus conditorum con-
stat, quod foëminas planè admissas noluerint, iidem illas quoque tam quoad transmissionem, t) quàm quoad suc-
cessionem propriam exclusisse, ipsòque eò id magis vo-
luisse censentur, quod ordinariæ ac regulari feudorum naturæ convenit, quàm quod ab eâdem abhorret ac re-
cedit.

s) Ex regulâ juris communis, juxta quam exclusâ foëminâ, ma-
sculi quoque ex eâ descendentes successionis feudalis exsortes
habentur. *I. F. I. §. 3. § II. F. II. add. BOCER. de Jur. succedend.
in Feud. cap. III. qu. 3.*

t) Est interim peculiare feudi foëminini genus, quod nomen
hoc fert, atque ratione *transmissionis* tale vocatur, quodque
non olim solum cumprimis in Germaniâ cognitum fuit, sed
& hodiernum, accedente speciali pacto, lege vel consuetudi-
ne, ita efformari potest. Describit illud B. D. BECKIUS, quod
nullò quidem modò à foëminâ possideri, verùm eâ tamen
mediante ad masculos transferri queat, *in disp. de Feud. ratione
transmission. foëminin. §. 33. seqq.* ubi & naturam ejus examinat,
& exempla satis illustria ex mediæ ævi historiâ de Franconiâ ori-
entali sic ad Hohenstauffios, itemque de Ducatu Saxonix,
Palatinatu Rhenensi, Landgraviatu Thuringæ &c. aliquoties
sic per foëminas in alias familias transmissis, allegat, Sed *conf.*
GRIENER. *cit. loc. de Feud. Imp. masculin. §. 17.*

cedit. Quò minus itaque expectativa, quæ folis masculis vel disertè, vel præsumtivè saltem, constituta probari potest, prole masculâ extinctâ, vel in foeminam transibit, vel per eam transmittetur, ita ut nec in filium ejus, ante jam, quàm casus iste contingebat, in vivis existentem, transferatur, nedum in postea demum nato reviviscat. Idquè omninò indubium istis in expectativis, quæ ex feudis olim oblatis ortæ fuerunt. Jam enim cum in feudò ejusmodi nonnisi masculis oblatio facta censetur, *vid. supra §. 24.* omninò & expectativa, quæ illius in locum successit, eandem indolem ac naturam servabit. *conf. supr. §. 28.* præsertim cum eadem magis reservata vel retenta, quàm data, apparet: ubi pars reservans deinceps plus sibi tribuere haud potest, quàm quod ipsi ab initiò fuerat concessum. Quod si igitur foeminæ jam in oblatione non fuere spectatæ, nec expectativæ jus, sine novâ desuper factâ conventionem, vel prætendere valebunt ipsæ, vel in filios, nepotes, &c. transmittent.

§. 32.

Cæterum cum inter præcipuos ejusmodi Expectativarum effectus & is unus habeatur, ut accipientes in antecessum titulis & insignibus utantur, idquè ut plurimum pactò quoquè concedi statuique soleat; *u)* per se tandem

De cessante
hoc in casu
insignium
titulorum
que usu.

L 2

dem

u) DN. MASCOV. sæpè cit. *Disp. de Expectativ. in Feud. Imp. §. 41.*
 KOCH. in pariter land. *Tr. de Expectativ. & investit. feud. cap. 1.*
§. 13. nec non DN. MOSER in *Introd. ad Process. Judic. Imp. Aul.*
part. III. cap. II. §. 41. & 43. Et inter causas etiam ad aliena
 gerendum insignia justiores, de quibus latius in Jure Heral-
 dico

dem dispalescit, quod extinctâ sic in totum expectativâ, sublatôque fundamento, & istius juris usus in totum cessare debeat, ex regulâ communi, quâ stare corruereque censentur cum principali suo pacta etiam accessoria. Et verò cum tituli æque ac insignia penes Principes potissimùm, externa inter illa eminentis ipsorum potestatis symbola, excelsique, in quo collocati sunt, fastigii characteres quasi inviolabiles, tum & proprii splendoris gentilitii firmissima stabilimenta, habeantur, hoc attentioribus iisdem esse licebit, ut ne quis alius cum injuria ipsorum eadem usurpet, vel, cessante causa, ulteriorem eorum usum sibi vindicet retineatve. *iv*)

§. 33.

dico, potior semper illa, quâ hæc ad indicium & conservationem futuri alicujus successionis juris assumuntur. *vid. post HOEPINGIUM, FESCHIUM, aliosque de Insignium juribus Scriptores, B. D. PHIL. JAC. SPENER in Op. Herald. part. I. cap. I. §. 34. itemque JAC. THEOPH. LINCKIUS in Disp. de probat. per arma & insign. gentilit. cap. III. §. 5.*

iv) Et sanè quantos motus, quantaque diffidia gestatio Heraldica trium Coronarum Sueciæ inter ac Daniæ Regna olim excitaverit, ex historiâ undique constat. *vid. Jo. SCHEFFER in libro eleganti, nec tamen ubivis obiviô, de antiqu. Insignib. Sueciæ. cap. 17. ibique des Reichs Schweden Beweis wegen der drey Cronen. p. 280. seqq.* Nec minùs cognitæ sunt perpetuæ istæ similitates Galliæ inter Magnæque Britanniæ Regna ob usum tituli armorumque, liliorum Francicorum. Sed & quid inter Principes Germaniæ ipsos hoc nomine tam olim, quàm avo recentiori agitatum controversumque fuerit, abunde satis ex Actorum Publicorum Collectoribus patet. *conf. B. D. Jo. WILH. WALDSCHMID. Disp. de Mutat. Insign. S. R. J. Statum. §. 15. nec non D. SAM. FRID. WILLEMBERG. Disp. de Abus. Insign. Princip. cap. I. §. 17. & passim.*

§. 33.

Pervenimus dehinc ad reliquos expectativas finien-
di casus, quorum jam *Quintus*, qui verò per se intelli-
tur, *totalis familiae expectativatae interitus*. x) Pariter ac
Sextus ille, quando scil. concessio ad *vitam saltem accipien-*
tis facta, idemque ante casus suceffionis existentiam moria-
tur, parum difficultatis habet. y) Ubi tamen alia succurrit
quæstio: An expectativæ in dubio magis pro realibus,
quàm personalibus habendæ sint? Quam rectè illi respon-
dent, qui dispiciendum monent, num quid expressè con-
ventum, tùm & annon qualitas rei vel personæ transmis-
sioni ad hæredes obstat? Sic namque v.g. beneficiorum
seu officiorum tam Civilium quàm Ecclesiasticorum ex-
pectativæ simpliciter datæ, sine dubio expectativato soli
concessæ intelliguntur, nec, cum personæ habilitas
& industria electa, transibunt. z) Quod tamen secus in
Feudalibus, a) cùm maximè iis quoque, quæ in Feuda

Quintus
extinctæ
expectati-
væ casus,
interitus
familia ex-
pectativatae
totalis.
Sextus, si
illa ad vitam
accipientis
concessa.

L 3

Im-

x) Mortuôque ultimô, in primâ concessione comprehensô, si
vel maximè quis talem pro se & descenditibus suis, vel pro
stirpe suâ, generatione, lineâ ac familiâ obtinuit. *Conf. SCHRA-*
DER de Feud. Part. 9. sect. 8. n. 22. seqq.

y) Cessat quippe indistinctim tùm expectativa, sive per meram
gratiam ac beneficium, sive per modum conventionis tituloque
etiam onerosô, fuerit acquisita. *arg. L. 69. § 169. ff. de R. I.*
& Cap. privilegium. de Reg. Jur. in 6.

z) *CARPZOV. P. III. Const. II. def. 5. n. 5. GONZALEZ ad Cap. I.*
de præbend. § dignit. n. 121 seqq. BORN. disp. de Expectat. Cap. 8.
§. 12. § 15.

a) In his quippe, ut hæredes unâ comprehensi præsumantur,
id sufficit, ut ne disertè exclusi appareant; cùm è contrario
in reliquis expressè nominati esse debeant, siquidem pro non
exclu-

Imperii Secularia constitutæ : utpote quas magis reales ac in hæredes transitorias esse, vel exinde quoque patet, quod plerumque spes ad aperturam longinquior, ipsæque adeò inutiles forent, nisi & ad illos extenderentur. *b)* Tacemus, quod maximam illæ partem per modum veræ conventionis, pacti, contractûs, transactionis &c. condantur, ubi ex regulari conventionum naturâ paciscentes etiam hæredibus prospexisse præsumuntur : *c)* modò ii deinceps habiles existant, nec expectativa disertè certarum qualitatum certæque conditionis intuitu data.

§. 34.

De morte
conceden-
tis.

De morte concedentis multa hic addere necesse haud erit, cùm supra jam §. 17. & 18. casum istum pertractaverimus. Id interim certum, quod, quemadmodum & privilegia quæcunque, utut ex parte ejus, cui concessa, personalia duntaxat sint, per regulam tamen intuitu concedentis perpetua existunt, ita, ut & post ejus mortem valeant : *d)* ita nec expectativa ulla, siue secularis, siue ecclesiastica, siue subdito, siue extraneo vel æquali, siue gratuitò denique, siue cum titulo vel onere, concessa, solâ concedentis morte extinguatur. Aliud quippe est, expectativam vel & aliam gratiam post obitum conferentis aliquando revocari posse, aliud eam ipsò jure tum exspirare ; quod posterius, nisi forsan ad beneplaci-

exclusis haberi velint. *land.* CARPZOV. P. II. const. 10. def. 9. n. 5. HORN cap. XII. §. 17.

b) BORN. d. l. §. II. STRYCK. Disp. de Expectant. cap. 5. n. 29. sqq.

c) per L. 9. ff. de Prob. L. 13. Cod. de contrab. vel committ. stipulat. GAIL. Lib. 2. obs. 2. num. 13.

d) Per cap. fin. x. de prec. ENENCKEL, de Privil. Lib. III. cap. 1. n. 10. B. LAUTERBACH in Coll. ad tit. de Constit. Princip. §. 57.

placitum dantis, e) uti in Galliâ moris esse constat, collatio facta, frustra statuitur : Sed declaratione Successoris opus est, quâ non proditâ, voluntas Antecessoris potius adprobata, quam revocata censetur.

§. 35.

Succedit hisce casus *Septimus*, quô expectativæ jus definere solet, nim. *territorii*, in quod illa constituta, abs alio tertio facta *occupatio & retentio*, utpote quem singulari istâ ratione tituloque succedentem facta Antecessoris haud obligant. Illustre ejus rei ex superioris seculi historiâ exemplum, cum per pacem Westphalicam Suecis pars Pomeraniæ, in quam totam potentissima Domus Brandenburgica expectativam jam olim legitimè constitutam habebat, relinqueretur, per quam traditionem hæc jam, præstitâ tamen aliunde satisfactione, f) extincta.

Septimus casus occupatio territorii & interitus feudi.

§. 36.

Denique *Octavus* casus tùm sese exferere censetur, cum vasallus feudi possessor feloniam committit, propter quam istud apertum fit, expectativa verò in solum illum

vel

Octavus casus, feloniam abs vasallo possessore feudi commissâ.

e) Cum beneplacitum istud, totaque voluntas per mortem cesset. Idem verò dicendum, si Princeps expectativam concedens ad vitam saltem suam eam restrinxerit, ad cujus, ceu ipso jam tempore finitæ, vid. SCHRADER *de Feud. Tr. II. part. 9. sect. 8. n. 22.* continuationem vel impletionem idem successorem hoc minus alligare voluisse censetur, quod quicquid concessum ad tempus, post istud prohibitum videtur. *L. 25. ff. de V. S. voluntasque ad vitam restricta, cum eadem quoque exspiret. cap. 5. de Rescript. in 6. ZOES. ad cit. tit. de Constit. Princip. n. 19.*

f) De quâ vid. *Instrum. Pac. Westph. Ant. XI.*

vel vasalli mortis, vel familiæ ipsius interitûs, casum data: ubi jam culpâ quoque abs domino remissâ, hæc tamen cessare, neque feudo restituto, expectativæ jus restitutum existimatur. g)

§. 37.

Conclusio.

Equidem coronidis loco quæstionem adhuc aliam, non minùs arduam, hucque vel maximè etiam spectantem: *Quemnam scil. effectum habeat expectativa in Feudum Imp. majus, abs solo Cæsare, capitulatione jam restrictô, neglectô posthabitôque Imperii consensu, invitôque etiam dominô possessore, constituta?* subjungere constitueramus; Sed cum pleniorè distinctiorèque ejus discussionem præsentès pagellæ haud admittant, præteràque nobis ad finem properandum sit, peculiari eam tractationi reservare nobis licebit. Qui interim Deo T. O. M. pro præstitis ad argumenti hujus tam illustris ac gravissimi pertractationem viribus devotissimas persolvimus grates.

g) Sed vid. adscripta supr. ad pag 12. not. n. add. DN. MOSER cit. Tr. Part. III. p. 221. §. 50.

T A N T U M!

Helfferich, Johann Jakob,

Diss. inaug. sistens casus potiores extinctae expectativae, cum primis in
feuda Imperii R. G. immediata maiora concessae

Tubinga 1741

4 Diss. 582#Beibd.4

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10658027-0

VD18 15182258-001